

Veac nou

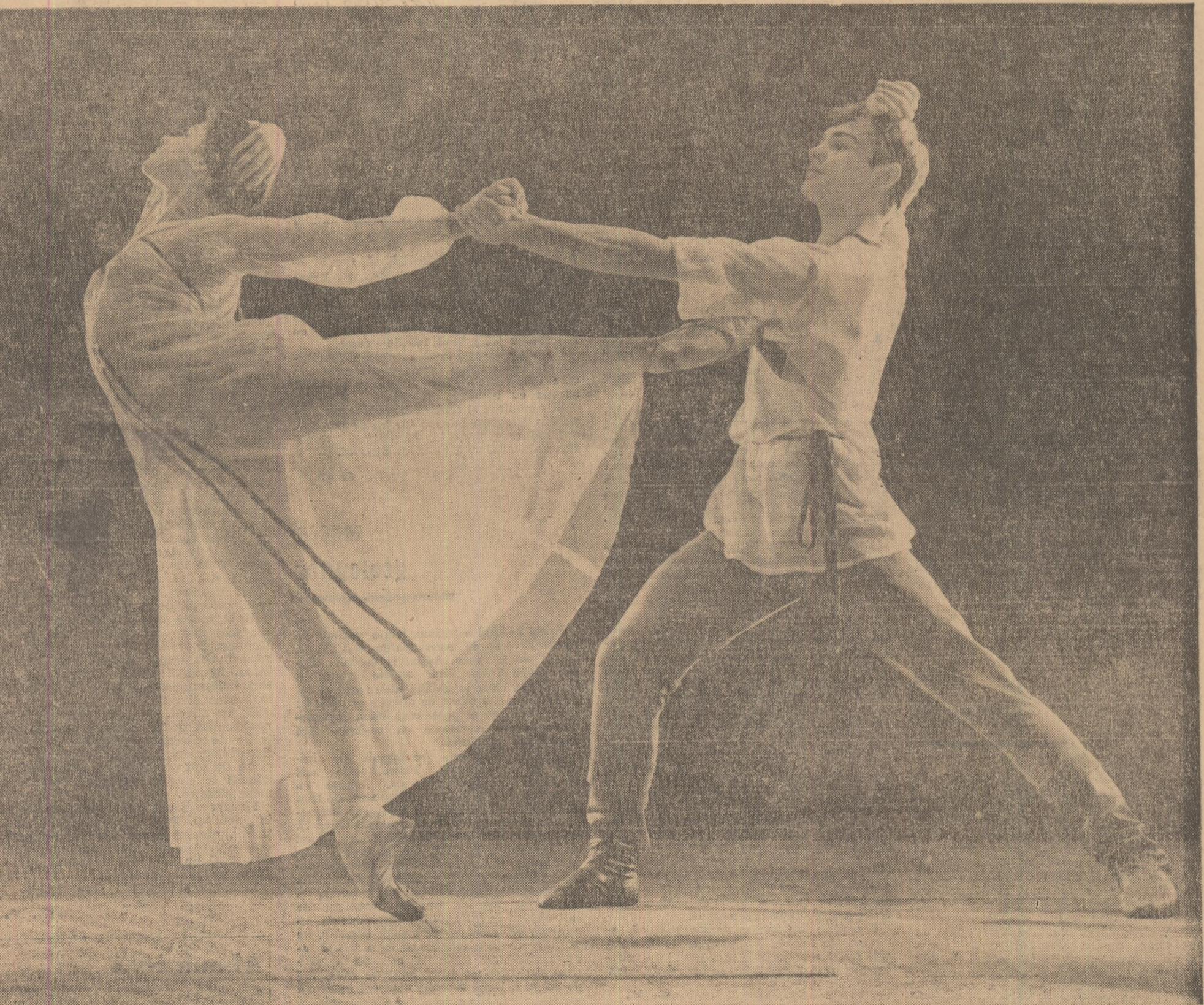
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

PSIHOLOGIA

ANIMALELOR

- Cel mai bun prieten al omului
- Momeli pescărești
- Deprindere sau inteligență?

(pag. 6-7)

Ekaterina Maximova și Vladimir Vasiliev în „Floarea de piatră” de Prokofiev

Solii „Bolșoi” - ului la București

de Ileana Iliescu

(pag. 3)

BIBLIOTECA „VEAC NOU” Nr. 45
CEHOV:

După o lungă despărțire

(pag. 9-10)

memento

statistica selecționatei

În componența lotului olimpic vor intra, în ultimă instanță, circa 400 de sportivi. Normele olimpice au fost îndeplinite de peste 2000 de sportivi. Cei mai buni dintre aceștia — 843 la număr — candidează la cinstea de a reprezenta Uniunea Sovietică la cea de-a XVIII-a ediție a Jocurilor Olimpice. Iată câteva cifre referitoare la această formație.

— Vîrsta medie a candidaților este de 25 de ani. 493 au studii superioare și medii, 263 sînt studenți.

— Cei 843 de candidați sînt reprezentanți ai tuturor celor 15 republici sovietice unionale. Cei mai mulți — 518 — sînt din R.S.F.S.R. Urmează Ucraina cu 115 sportivi, Gruzia cu 43, Bielorusia cu 38, Letonia cu 32, Lituania cu 27, Estonia și Uzbekistanul cu cîte 16 etc. Candidații la lotul olimpic al U.R.S.S. reprezintă 85 de orașe ale țării.

— Selecționata olimpică a fost pregătită de 140 de antrenori. 113 dintre ei sînt maștri emeriti ai sportului și antrenori emeriti. 26 dețin titlul de maestru al sportului. 109 au studii superioare și 31 studii medii.

— Sportivii au fost ajutați cu diferite recomandări competente de numeroși medici, fiziologi, biochimisti, pedagogi, psihologi. Din cei 256 membri ai brigăzii științifice speciale care a participat la pregătirea echipei pentru Jocurile Olimpice, 5 sînt doctori în științe și 66 candidați în științe.

— Sănătatea celor 843 de sportivi a fost supravegheată de peste 50 de medici.

— Printre candidații la lotul olimpic sînt reprezentanți a 25 de profesii, ca fizicieni, chimiști, matematicieni, medici, ingineri, pedologi, mecanici, timpieri, ziaristi, agronomi etc. Există și reprezentanți ai unor profesii mai rare. Baschetbalistul Ian Krumins (înalț de 2.18 m) este pădurar.

— Printre cei ce își propun să apere culorile U.R.S.S. la Tokio sînt și cinci cupluri consfințite de ofițerul stării civile: scrierul Diana și Aleksei Nikancikov, atletii Raisa și Viktor Lipsnis, gimnaștii Sofia și Valentin Muratov ș.a.

— 10 dintre candidați își vor sărbători la Tokio — în eventualitatea selecționării — ziua de naștere.

— 10 sportivi sovietici vor participa la Jocurile Olimpice pentru a patra oară.

— Din selecționată fac parte campioni și recordmen europeni, mondiali și olimpici. 36 dintre ei au cucerit medalii de aur la Olimpiada de la Roma.

s. a.

mica olimpiadă

„Vreți să participați la Olimpiadă?” Cînd pe străzile Leningradului au apărut afișe cu această tentantă invitație, surpriza a fost generală. Normele olimpice sînt o culme o exigențelor sportive, culme pe care o pot atinge doar cei mai buni. Și totuși... „Vreți să participați la Olimpiadă?”

Că n-a fost o glumă, au dovedit-o foarte curînd sutele de purtători ai insignei cu cele cinci cercuri olimpice întrepătrunse, care au invadat străzile orașului. Insigna fusese cîștigată pe merit, prin îndeplinirea normelor cerute. Fiindcă organizatorii „micii olimpiade” de la Leningrad au fost mult mai generoși în fixarea normelor: cinci aruncări corecte la coș din zece (baschet), zece traversări pe vîrfurile picioarelor la bară fixă (gimnastică), o sută de metri în două minute (înot) etc.

Eroul Olimpiadei de la Melbourne, canoistul Pavel Harin, obișnuit cu medalii de aur, a fost totuși foarte bucuros cînd și-a prins în piept micuța insignă olimpică leningrădeană. Mecanicul M. Viganski de la uzina „Kirov” a fost în centrul atenției generale: la cei 60 de ani ai săi era cel mai vîrstnic „olimpic” leningrădean. Iar cel mai tînăr, Dima Popov de 4 ani, a cules laurii deocamdată mai mult datorită celebrității mamei sale, cunoscuta alergătoare Galina Popova. Înminîndu-i insigna, juriul i-a atras atenția că o socotește un fel de aconto pentru succesele viitoare.

Adresa „micii olimpiade” care a reunit un mare număr de amatori: superbele grădini și parcuri ale Leningradului.

c. i.

S. SPASSKI

— E băiatul dumitale?

laminor de case

„Ar fi bine dacă am putea construi case din camere și apartamente prefabricate. Dacă le-am monta din piese mari cum se asamblază, de pildă, camioanele pe banda rulantă. Dacă am lamina pereti și plafonul cum se laminează șinele sau foile de oțel...” Așa gîndea acum cîțiva ani Nikolai Iakovlevici Kozlov, și ideea aceasta l-a obsedat pînă în ziua cînd laminorul de case a devenit realitate. Asta s-a întîmplat nu de mult.

Laminorul pentru beton armat este o invenție fără precedent. Pe constructorii de locuințe îi preocupă necontenit greutatea prefabricatelor din care se montează casele. S-a calculat că reducînd la volumul total al construcțiilor Moscovei greutatea clădirilor cu 20—25 la sută scade și necesarul de materiale cu 1,5 milioane de tone anual. Casele asamblate din prefabricate laminate sînt mai ușoare decît cele din cărămidă cu mai bine de 25 la sută. Deși sînt construite din beton armat din temelii pînă la acoperiș, consumul la acest material este de astă dată cu 50 la sută redus față de consumul lui la casele obișnuite din cărămidă.

Laminorul de case realizat de N. I. Kozlov a fost apoi perfecționat de biroul de construcții „Prokatdetal”. Noua instalație, cu o productivitate de 500 000 de metri pătrați de panouri anual, produce „detalii” pentru tot felul de construcții — industriale, agricole, de irigații, hidrotehnice, rutiere, aerodromuri și magazii. Greutatea pieselor pentru case nu depășește trei tone. De aceea la montare nu este nevoie de mecanisme grele de transport și ridicare. Costul unui apartament nu trece de 2700 de ruble, adică 65 de ruble pe metrul pătrat de suprafață locativă.

Din piese laminate se produc în uzină apartamente întregi, bucătării, scări. Instalațiile sanitare și electrice se „includ” în panouri în timpul formării lor pe bancul de lucru.

a. v.

tehnica și auzul

Un auz deficient este, se înțelege, un neajuns supărător. Dar el nu mai are astăzi consecințele dureroase de odinioară. Tehnica modernă pune la îndemîna celor care au pierdut auzul tot felul de aparate, de amplificatori miniaturali etc. La Moscova există o uzină specială de aparate pentru surzi. Colectivul uzinei depune eforturi stăruitoare pentru ca a-

paratele pe care le fabrică să fie, în același timp, deajuns de puternice, ușoare, elegante și practice.

În ultimul timp uzina a început să fabrice un aparat care amplifică sunetele de 1800 de ori. Aparatul cîntărește cu baterie cu tot numai 160 de grame.

Un alt aparat intrat recent în fabricație se prezintă sub forma unui ac de cap care cîntărește 30 de grame și poate fi ascuns cu ușurință în păr.

Și o noutate și mai îmbucurătoare: uzina din Moscova fabrică un tip de ochelari speciali care permit deopotrivă corectarea defectelor văzului și auzului.

s. p.

mecca geologilor

Există în Ural o regiune foarte vizitată de turiști. E vorba de rezervația de stat „V. I. Lenin” de la Ilmen. Așezat la hotarul dintre Europa și Asia, între orașele Zlatoust și Celiabinsk, chiar la granița dintre pădure și silvostepă, acest punct de atracție al turiștilor îmbină cum nu se poate mai fericit frumusețea vegetației luxuriante cu bogățiile fără seamăn ale subsolului.

Totul la Ilmen este neobișnuit de frumos și de original. Există acolo zeci de lacuri de munte, cu ape liniștite cu limpezimi de cristal și cam patruzeci de riuri mici, vijelioase, lungi de cîte 10—15 kilometri fiecare. Dar rezervația din munții Ilmen își datorește celebritatea mondială în primul rînd belșugului de minerale pe care-l adăpostește în adîncurile ei. Pe un teritoriu relativ mic, de aproximativ 30 000 de hectare, se află aproape 200 de tipuri de minerale și de varietăți ale lor. Pînă în momentul de față nicăieri în lume nu s-a descoperit un asemenea conglomerat de bogății naturale. Se poate spune că munții Ilmen reprezintă o originală sală de expoziție naturală în care și-au dat întîlnire toate bogățiile subsolului de pe glob. După expresia unui om de știință sovietic, rezervația a devenit o adevărată Mecca a geologilor. Pe teritoriul ei, un mare număr de geologi, mineralogi, geochimiști, zoologi, hidrologi și silvicultori deslășoară vaste lucrări de cercetare științifică, avînd la dispoziție numeroase laboratoare, utilizate cu aparatură modernă, o bibliotecă cu literatură tehnico-științifică, un atelier de șlefuit, un muzeu și o stațiune biofizică.

Zilele trecute, minierii de aici au descoperit o nouă bucată de aur nativ, a 150-a la număr, extrasă de la începutul septenarului. După cîte se pare, cea mai mare bucată de aur nativ, în greutate de aproximativ 32 de kilograme, a fost descoperită la Ilmen acum o sută și ceva de ani.

Între altele, munții Ilmen adăpostesc în măruntăiele lor corindon, un mineral foarte dur, cristallul de cuarț, care nu se dezagregă sub acțiunea acizilor, utilizat în industria optică și radiotehnică, în cercetări exacte și, uneori, ca piatră semiprețioasă.

La începuturile ei, rezervația de la Ilmen a

fost numai mineralogică. Dar în 1936, printr-o hotărîre guvernamentală, a fost transformată într-o rezervație complexă. Astăzi, ea adăpostește și animale sălbatice, păsări, pești și o gamă variată de plante rare. La Ilmen trăiesc în libertate peste 40 de specii de mamifere, dintre care cele mai frumoase și grațioase sînt elanii și căprioarele, și mai bine de 200 de specii de păsări.

g. b.

iar colecționarii...

Ați avut vreodată de a face cu un colecționar? Dacă da, ați băgat desigur de seamă înfrigurarea care-l cuprindea de cîte ori afla că fusese emisă o nouă serie de timbre care-l interesa sau lucrarea de bucurie care i se citea în ochi cînd intra în posesia unei mult rîvnite cutii de chibrituri. Dar poate că sînteți dumncavoastră înșivă colecționar și atunci știți mai bine ce simțămînte încearcă cei stăpîniți de o asemenea inofensivă și, de ce să n-o recunoaștem, simpatice pasiune.

Și apoi sînt atîtea lucruri vrednice de colecționat. Sau, la drept vorbind, ce nu se poate colecționa? Dintr-un ziar sovietic am aflat zilele trecute că, în afară de obiectele devenite acum tradiționale, ca timbre, ilustrate, cutii de chibrituri, insigne, monede, la Moscova există mulți colecționari de pipe, scrumiere, fluturi presați sau stilouri. Ba un moscovit, pe nume Ghenadi Stepanov, posedă chiar o bogată colecție de cîrlige pentru undițe. Unele de os, de acum 10 000 de ani, altele provenind din Indonezia, Japonia, Norvegia, Chile, Islanda, pe scurt cîrlige de toate formele și dimensiunile. Un alt cetățean al capitalei sovietice, Andrei Șavronov, se mindrește cu colecția lui de păsări. Extrem de gălăgioasă, colecția lui Șavronov cuprinde reprezentanți ai neamului păsăresc din 50 de țări. Papagalii roșii, aduși tocmai din Nigeria conviețuiesc într-o dulce armonie cu scatii finlandezi...

Dar așa cum nu există o limită pentru aria obiectelor socotite interesante și meritînd a fi adunate cu migală și infinite strădanii, tot așa nu există, se pare, o limită de vîrstă pentru colecționari. La 80 de ani, moscovitul Dmitri Gheman adună cu o tinerească pasiune... epigrame literare rusești și are acum o colecție de peste 4000 de „exemplare”, din secolul XVIII și pînă astăzi.

Ari Usaciov este fericitul posesor al unei colecții de reproduceri după steaguri și steme din diverse țări și epoci, cea mai mare colecție de acest gen din Uniunea Sovietică. Usaciov posedă astfel reproduceri după steaguri rare, din Babilon, Roma și Grecia antică, din noile țări independente, apărute în ultimii ani în Africa și Asia etc.

Și, în sfîrșit, încă o colecție — mai neobișnuită decît celelalte: anume o colecție de cărămizi fabricate în Rusia. Proprietarul ei e fericit că posedă exemplare de opt ori seculare. Ultima noutate admisă în colecție este o cărămidă din mase plastice.

Fiecare din noi încearcă să se destîndă în felul lui. Pentru un adevărat colecționar, efortul care-l cere achiziționarea unei noi piese este cea mai bună odihnă. O odihnă cu atît mai agreabilă cu cît e și un prilej de instruire.

Încît, nu e niciodată prea tîrziu...

m. v.

Abonați-vă la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,

pe 6 luni 20 lei,

pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Solii „Bolșoi”-ului la București

Turneul balerinilor de la celebrul Bolșoi Teatr din Moscova a fost așteptat cu îndreptățită nerăbdare de publicul românesc, și, cu atât mai mult de noi, slujitorii artei, care ne-am consacrat grațioasei muze a dansului.

Prilejul de a admira arta coregrafică internațională ne-a fost oferit în repetate rânduri prin spectacolele baletului leningrădean, american, cuban, ungar, spaniol și englez. Dar puțini sint aceia care nu cunosc sau nu au auzit de tradițiile și măiestria baletului Teatrului Mare, de succesele răsunătoare ale acestuia în turneele efectuate aproape în toată lumea.

Și iată că scena Teatrului de Operă și Balet din București a oferit iubitorilor artei coregrafice spectacolele de înaltă clasă, demne de cele mai entuziaste elogi, ale solilor acestui renumit colectiv sovietic care au prezentat „Lacul lebedelor” de Ceaikovski, „Floarea de piatră” de Prokofiev și un recital de balet.

În aceste zile am avut prilejul să asist nu numai la spectacolele oaspeților moscoviți, dar să-i urmăresc încă din prima zi la repetiții, pe scena teatrului nostru. I-am văzut, în îndelungatele ore de studiu și efort, am

admirat vitalitatea neobosită, atenția încordată și voia bună ce caracterizează stilul de lucru al acestor talenți balerini.

Sala de spectacol, de obicei goală în timpul repetițiilor, a înrunit zeci și zeci de artiști, de la cei ce abia și-au făcut debutul, la cei care au și atins apogeul minunatei arte a dansului. Nu ne-a fost deloc greu să recunoaștem o serie întreagă de primi balerini cu care am avut prilejul să ne mai întâlnim fie în spectacole fie la concursuri internaționale.

Ca interpretă a rolului Odetta-Odilia a fost firesc s-o urmăresc mai atent pe artista emerită a R.S.F.S.R. Rimma Karelskaia, prima solistă a baletului „Lacul lebedelor”. Cu o personalitate scenică deosebită, cu o tehnică de mare virtuozitate și precizie, balerina s-a impus din plin publicului spectator alături de partenerul ei, artistul emerit Boris Hohlov.

„Floarea de piatră”, reușita expresie a unui balet nou, inspirat din folclorul rus, aduce pe scenă în rolul Katiei pe tinăra și totuși binecunoscuta balerină Ekaterina Maximova, eleva celebrei Galina Ulanova. Talentul ei autentic, grația, poezia și finețea mișcării, sensibilitatea ei afectivă completate de siguranța tehnică, au

adus tinerei balerine cele două medalii de aur, una la Moscova în 1957, alta la Varna în 1964. Aceasta din urmă primită alături de partenerul și soțul ei, Vladimir Vasiliev, recunoscut ca unul din cei mai buni dansatori ai anului 1964, dat fiind premiul „Nijinski” obținut la Paris.

Tot în spectacolul „Floarea de piatră” atenția mi-a fost reținută de artista emerită L. I. Bogomolova, interpreta rolului Crăiasa Muntelui de Aramă. Posedind reale calități artistice, completate de o tehnică scilicitoare, artista reușește să creeze personajul în forma lui cea mai perfectă. Interesantă și valoroasă e creația balerinilor Seh și Levașov, artiști emerți ai R.S.F.S.R.

Dar pe lângă soliștii de seamă ce aduc cu ei calități demne de remarcă, trebuie subliniată valoroasa contribuție a corpului de ansamblu, omogen și deosebit de muzical, păstrând nealterate forma și stilul fiecărui dans.

Încântarea și satisfacția create de aceste spectacole, de înaltul lor nivel artistic și tehnic reprezintă incontestabil pentru fiecare balerin un indemn spre desăvârșirea măiestriei, spre ridicarea ei la cele mai înalte culmi.

Ileana Ilescu
artistă emerită

EL
și
EA

El: Vladimir Vasiliev.
Ea: Ekaterina Maximova.
Parteneri pe scenă, parteneri în viață.

S-au înscris odată la școala de coregrafie, au fost colegi timp de nouă ani, au învățat împreună, au dansat împreună. Au debutat în același an — 1958. El, în „Pan din Noaptea Walpurgiei”, ea, în „Spărgătorul de nuci”. „Bolșoi”-ul i-a primit în colectivul lui nu numai ca parteneri de dans: dragostea lor, care a crescut o dată cu dinșii, a fost încununată în mod firesc de actul căsătoriei.

Foarte tînărul cuplu a urcat vertiginos treptele succesului. Pe el l-au ajutat să se perfecționeze măestrii Gabovici și Ermolaev, pe ea marea Ulanova. Roluri ca Danila în „Floarea de piatră”, Pasărea Albatra în „Frumoasa adormită” — el —, Giselle în baletul cu același nume, Katea în „Floarea de piatră” — ea —, i-au impus autoritar publicului sovietic și celui străin. Căci cele două stele tinere au colindat împreună cu „Bolșoi”-ul multe țări: Statele Unite, Canada, Franța, Anglia, Ungaria, Bulgaria, R.A.U., acum România. Lui i s-a decernat anul acesta la Paris premiul „Nijinski”, care se acordă celor mai buni dansatori. Tot anul acesta, la concursul internațional de la Varna, și el și ea au obținut premiul I.

Amîndoi sint tineri, frumoși și plini de farmec.

Amîndoi își adoră profesia, își iubesc și își respectă profesorii, colegii.

Amîndoi sint mari amatori de muzică și literatură.

Amîndoi au cite o pasiune extra-coregrafică: el pictează și sculptează, ea tricotează artistic.

Amîndoi sint impresionați de România și cucerți de publicul românesc.

Amîndoi sint fericiți că participă la programul unui eveniment artistic atât de important ca Festivalul Enescu și regretă că nu pot fi și spectatori la marile lui manifestări muzicale.

Amîndoi au numai cuvinte de laudă la adresa baletului românesc și a reprezentanților lui, pe care îi cunosc îndeaproape și îi apreciază în mod special.

Amîndoi urează cititorilor noștri sănătate și fericire și miș de mulțumiri pentru primirea caldă care se face pretutindeni strălucitorilor reprezentanți ai artei coregrafice sovietice.

I. S.

M. N. ANASTASIEV:

director adjunct al Teatrului Mare

Colectivul „Bolșoi”-ului întreprinde primul său turneu în Republica Populară Română. Cei 118 artiști ai baletului nostru, cărora le-a revenit plăcuta îndatorire de a face cunoscute publicului românesc câteva din spectacolele teatrului, s-au pregătit cu deosebită seriozitate pentru acest turneu, care se desfășoară în cadrul manifestărilor de mare prestigiu ale celui de-al treilea Festival și Concurs Internațional „George Enescu”.

Evident, răstimpul celor două săptămîni în care vor avea loc spectacolele baletului nostru — la București, Iași și Cluj, nu ne permite să prezentăm spectatorilor romîni decît un cîrmei din vastul repertoriu al „Bolșoi”-ului.

De aceea, în programul destinat turneului am ținut să includem acele spectacole care reflectă într-un mod cît mai reprezentativ creația clasică rusă și sovietică în domeniul artei baletului. Din programul nostru am considerat așadar că nu poate lipsi nemuritoarea operă a lui Ceaikovski,

IURI GRIGOROVICI:

artist emerit al R.S.F.S.R.,
conducător artistic al „Bolșoi”-ului

Printre spectacolele pe care trupa de balet a „Bolșoi”-ului le prezintă publicului românesc se află și una dintre cele mai recente și apreciate premiere ale teatrului nostru — „Poemul eroic” de Karetnikov. Acest spectacol, a cărui premieră a avut loc în ultima parte a stagiunii trecute a fost denumit pe bună dreptate un spectacol al tineretului, întrucît atât realizatorii cît și interpreții săi aparțin tinerei generații (coregrafia: D. N. Kasatkina și I. V. Vasiliov).

Continuînd interesanta tradiție a montării baletelor sovietice, colectivul entuziaștilor care au pus în scenă „Poemul eroic” a rezolvat cu succes o serie de probleme complexe pe care le implică baletul contemporan.

Dintre ultimele premiere ale „Bolșoi”-ului aș vrea să mai amintesc baletul „Frumoasa adormită” de Ceaikovski și cele două balet pe muzica lui Stravinski: „Petrușka” și „Pasărea de foc”. Primul are la bază coregrafia lui Marius Petipa. În pregătirea lui am pornit însă de la principii noi, înlăturîndu-i anacronismele și transformîndu-l într-un spectacol cu adevărat modern. Pentru „Petrușka” și „Pasărea de foc”, am urmat îndeaproape indicațiile remarcabilului core-

Primul turneu în România

grafianul „Lac al lebedelor”. Grupul balerinilor noștri, din care fac parte artiști emerți ai R.S.F.S.R. ca Rimma Karelskaia, N. V. Filipova, L. I. Bogomolova, V. A. Levașov, Boris Hohlov și străluciți reprezentanți ai tinerei generații de dansatori, printre care Ekaterina Maximova și Nina Sorokina — se produce și în „Floarea de piatră” de Serghei Prokofiev, inspirată de admirabilele legende ale Urului, într-un recital de balet precum și într-un spectacol extraordinar alcătuit din trei baleturi într-un act: „Locotenentul Kije” de Prokofiev, „Paganini” de Rahmaninov și „Poemul eroic”, lucrare aparținînd talentatului compozitor sovietic N. Karetnikov.

Confruntarea cu entuziastul și competentul public românesc, prilejuită de primele noastre spectacole din Capitală, precum și contactul artiștilor noștri cu baletul și balerini romîni ne-au întărit convingerea despre importantul rol al artei ca mesager al bunei cunoașteri și prețurii reciproce.

Teatrul Mare în noua stagiune

graf rus Mihail Fokin, autorul primei montări a celor două baleturi. Am reconstituit spectacolul inițial utilizînd chiar și schițele de decor ale primei versiuni — lucru care a solicitat desigur un efort deosebit, trebuînd învinse o seamă de dificultăți.

Noua stagiune va fi marcată de apropiata premieră cu baletul „Leili și Medjnun”, inspirat de patetica poveste de dragoste scrisă de marele filozof azerbaidjan din secolul XII, Nizami. Se află, de asemenea, în pregătire baletul cunoscutului compozitor gruzin Maciavariani (autorul baletului „Ohello”), o transpunere a poemului „Viteazul în piele de lîgru” de Șota Rustaveli. Intenționăm să mai oferim spectatorilor în cursul noii stagiuni „Sărbătoarea primăverii” de Stravinski sau un balet pe muzica Simfoniei a XI-a de Dmitri Șostakovici, dedicată, după cum se știe, evenimentelor anului 1905.

Sperăm că vom avea prilejul să facem cunoștință publicului românesc, care îndrăgește cu atîta căldură arta dansului, și noile noastre realizări.

marile

Din istoria
catastrofelor navale

naufraghiile

II

(Urmare din numărul trecut)

Nu erau însă nori obișnuiți, ci un stol uriaș de fluturi purtat dinspre țărm de vântul puternic. Bucuroase parcă de acest refugiu neașteptat, insectele au poposit pe navă. Fiește, echipajul a făcut apel la extinc-toare și hidranți pentru a îndepărta primejdia. Dar în zadar. Geamul postului de navigație al cargobotului a devenit opac din cauza mulțimii de fluturi lipiți de el. Timonierul a pierdut orientarea și a nimerit cu nava chiar în zona stîncilor. Lovit de ele, vasul a început să se umple cu apă. Cînd căpitanul a comandat: „Părăsiți nava!” stolul de fluturi a dispărut și el, la fel de cum cum și apăruse. Marinarii au rămas bucur nu se poate mai surprinși.

Chiar și astăzi, cînd există o teorie bine pusă la punct a navei, proiectanții comit unorii greșeli ireparabile în problema stabilității ei. Cred că nu e lipsit de interes să amintesc cel puțin două întimplări navale italiene, care, la timpul lor au stîrnit vîlvă.

În vara anului 1907, pe calea unui șantier naval italian se afla vasul de pasageri „Principesa Iolantha”. Era un pachet de lux, cu un deplasament de 12.000 de tone și o capacitate de 1.500 de locuri. După montarea cazanelor și a mașinilor, a coșurilor de fum și a catargelor, s-a hotărît lansarea navei la apă. Solemnitatea a fost fixată pentru ziua de 22 septembrie 1907. Era o zi caldă, însorită.

Botezul vasului a avut loc la amiază. La douăzeci de minute după ce, conform tradiției, o sticlă de șampanie a fost spartă de etravă, nava a prins să lungece lin spre apă. Dar imediat ce supra s-a săltat din valuri, vaporul a început să se încline spre babord. Mulțimea, aflată în port, a amuțit. După care s-a înstăpinit o tăcere de rău augur. Între timp, nava continua să se aplece spre stînga. Iată că apa a ajuns la nivelul hublourilor și spiraiilor de pe puntea principală. Într-o clipă cabinele aflate la babord au fost inundate. O secundă mai tîrziu nava s-a răsturnat pe o parte, după care „Principesa Iolantha” a început să se scufunde încet, pînă cînd la suprafață n-a mai rămas decît o mică parte din ea.

Cele de mai sus au fost tristul rezultat al unei greșeli de proiectare în calcularea stabilității navei.

Un caz similar a avut loc la începutul lui februarie 1952, la Neapole. La șapte secunde după lansarea la apă, motonava italiană „Rio Rieghi Gambini” s-a răsturnat.

Elicea inversată și alte incidente

Întimplarea de mai jos s-a petrecut acum cîțiva ani în portul Norfolk. Pe șantierul naval din localitatea respectivă se încheiaseră tocmai lucrările de reparație al cargoului spaniol „Notomar”. Cargoul a fost scos apoi în larg de un remorcher, iar căpitanul navei, zăbind în spate silueta unui torpilor, a întors maneta la îndreapta: „Încet, înainte!” Elicea a început imediat să se învîrte și... „Notomar” a lovit torpilorul într-un bord. În zadar încerca căpitanul să îndrepte înaintea, „Notomar” naviga cu încăpăținare numai înapoi. Așa că torpilorul a mai primit cîteva lovituri.

A trebuit să fie rechemat remorcherul care să ducă din nou cargoul în șantier pentru înlăturarea deficiențelor. Așa cum s-a stabilit ulterior, în timpul reparației

se comisese o greșală stupidă: elicea navei fusese instalată invers.

În 1910, lângă coasta nord-estică a S.U.A., un submarin american s-a ciocnit cu nava-bază „Kostyn”. Din ce cauză? Comandantul submarinului care se afla la o distanță respectabilă de baza plutitoare ordonase timonierului: „Taie-l pe „Kostyn” în două!”, ceea ce voia să însemne: treci pe sub nava-bază. Dar cîrmaciul a înțeles dispoziția ad-literam. Așa că periscopul s-a înfipt cu lizgom în chila navei plutitoare, producîndu-i o mare spărtură. Nava a trebuit să fie imediat remorcată într-o zonă cu apă puțin adîncă.

În cursul primului război mondial, cargoul englez „Olive Brunch” a fost atacat pe neașteptate de submarinul german „U-28”. Echipajul britanic a coborît în bărcile de salvare, după care submarinul a lansat o torpilă. În urma puternicilor explozii a munițiilor aflate pe cargou, un

Blanc” a emis două șuierături de sirenă. La numai cîteva secunde după aceea navele navigau paralel, distanța dintre ele reducîndu-se la 15 metri. Apoi „Imo” a emis trei semnale de sirenă, ceea ce însemna „Înapoi”. „Mont-Blanc” a început să navigheze înapoi, emițînd de asemenea trei semnale, iar în clipa următoare vapoarele s-au ciocnit. Lovitura a fost ușoară și părea că avea să se soldeze doar cu două-trei tăblii indoite în corpez navelor. Dar lucrurile au ieșit o altă întorsătură și ciocnirea a înscris, se pare, una din cele mai triste pagini ale istoriei navigației.

La bordul cargoului francez se aflau cisterne cu combustibil. Deasupra aiea dintre ele a izbucnit curînd o flacără albastruie. Întrucît echipajul n-a izbutit să arunce în mare imediat după ciocnire cisternele în mare, flacăra s-a întins spre cisterne și cisternele apropiate. Mulțimea care

plozie pînă la apariția bombei atomice. E suficient să spunem că „Mont-Blanc” s-a dezintegrat, ca o grenadă, în mii de bucățele. Ploaia de schije metalice răspîndită în timpul exploziei a produs o sumedenie de incendii în oraș. Peste 3.000 de locuitori au rămas fără adăpost. Fusul ancorei de la prova, în greutate de o jumătate de tonă, a fost găsit pe țărm, la trei mile distanță de golf. Pe fundul pietros al golfului, chiar în locul unde se produsese catastrofa, s-a format o pilnie, iar o stîncă din apropiere a crăpat pe o mare porțiune. Majoritatea navelor aflate în rada portului au fost smulse din ancore și zvirlite pe țărm. Pe bordul citorave dintre ele au izbucnit incendii. Foarte mult a avut de suferit și orașul Halifax. Un mare număr de fabrici, instituții și case de locuit s-au năruit ca niște căsuțe de carton. Vaporii iscate de explozie au ajuns pînă în orașul Truro, aflat la 60 de mile de Halifax, pricinuind și acolo mari pagube. Catastrofa s-a soldat cu aproape 2.000 de morți, cu un număr egal de dispăruți fără urmă și cu 8.000 de răniți, iar pagubele s-au ridicat la aproximativ 30 milioane de dolari canadieni.

Ciocniri și neglijențe

Cele mai multe cazuri de ciocnire a vaselor au loc în condițiile unei proaste vizibilități, din pricina nerespectării unor prevederi ale regulamentelor internaționale.

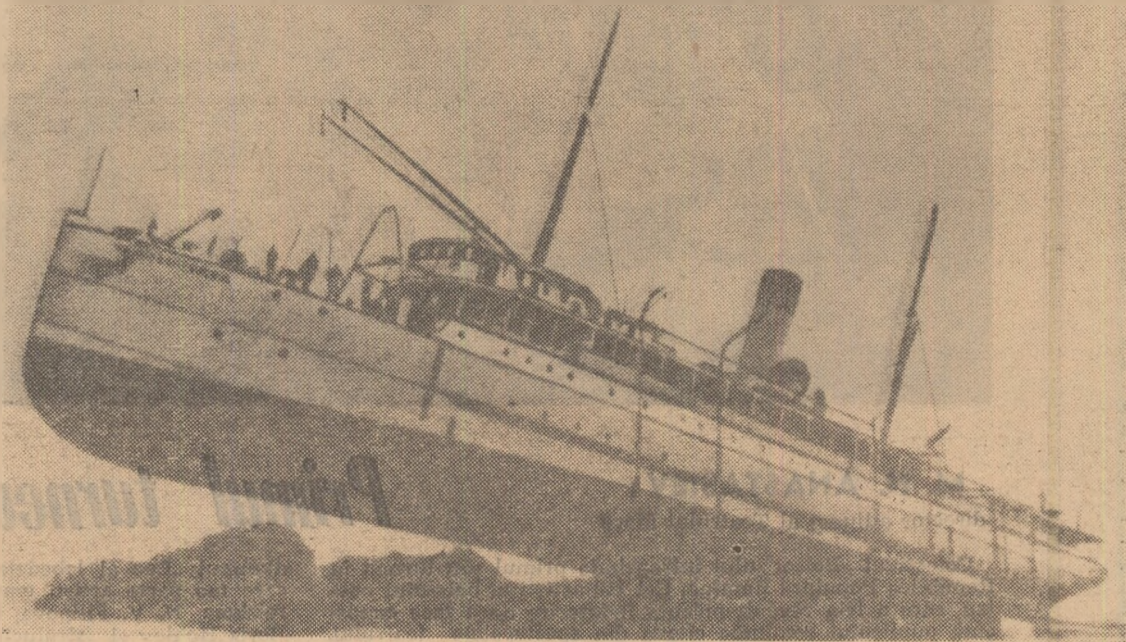
Într-o dimineață însorită din decembrie 1952, pe riul Tamisa s-au ciocnit două nave engleze din pricina... fumului. Motonava „Elblag” pleca din Londra pe rio în jos. Din partea opusă venea petrolierul „Esso Plymouth” cu un deplasament de aproximativ 7.000 de tone. Deodată riul a fost acoperit de o perdea groasă de fum provenit din coșurile uzinelor și cele două nave s-au pierdut din vedere. Deși petrolierul a încetinit viteza și a pus în funcțiune radiolocatorul, vasele s-au ciocnit căpătînd grave avarii. Ulterior s-a stabilit că ambele nave navigaseră cu viteză excesivă și nu respectaseră regulile de semnalizare ale navigației pe Tamisa. Din pricina temperaturii scăzute, radiolocatorul de la bordul petrolierului nu izbutise să intre imediat în funcțiune.

Dar se întimplă și altfel. În preajma celui de al doilea război mondial un vapor s-a ciocnit cu o... locomotivă. Și iată cum. O mare navă oceanică a ajuns în portul Genova și tocmai se pregătise să arunce ancora. Chiar în momentul acela o locomotivă de manevră trăgea pe chei cîteva vagoane în vederea descărcării navei soșite în port. După ce a terminat manevra, locomotiva a pornit mai departe. Călea ferată trecea chiar pe marginea cheului. Pupa vasului, care se înălța deasupra cheului, a barat drumul locomotivei. Derutat, mecanicul n-a izbutit să oprească mașina și ciocnirea s-a produs. Locomotiva a deraiat, iar vaporul a fost grav avariat.

Se pare, însă, că unul dintre cele mai stranii abordaje din istoria navigației s-a produs în 1884 pe o ceață densă la gurile Senei. S-au ciocnit vasul „Frigorifique”, una dintre primele nave frigorifice franceze și cargobotul englez „Ramney”. Cu prîn de panică, echipajul navei franceze a sărit pe bordul cargoului englez și după cîteva minute cele două vase s-au depărtat unul de altul.

Dar la numai cîteva minute după ce marinarii englezi opriseși mașinile ca să poată cerceta pe îndelete avaria, din ceață apărură ca o fantomă un vas care izbi cargoul cu prova. Era tot ghinionistul „Frigorifique”, ale cărui mașini funcționau cu turatie medie. După ce descrise o curbă, vasul francez tăie bordajul navei engleze care curînd se scufundă. O jumătate de oră mai tîrziu dispărură sub apă și „Frigorifique”. Echipajele celor două nave au trebuit să se salveze cu bărcile. În urma anchetei judiciare, tribunalul i-a declarat vinovați pe căpitani ambelor vase și le-a respins pretențiile.

L. Skreaghin

Un vapor pe uscat: naufragiul suferit de nava engleză „Princess Mary”.

tren blindat aflat la bordul navei a fost zvirilit în aer. Inscirind un arc de cerc, trenul, în greutate de trei tone, a căzut peste submarin și l-a rupt în două. „U-28” s-a scufundat într-o clipă cu tot echipajul.

Tragedia de la Halifax

Dimineața zilei de 6 decembrie 1917 făgăduia locuitorilor portului canadian Halifax o splendidă zi însorită. La ora aceea matinală era greu de imaginat că undeva în Europa făcea ravagii războiul, iar foarte aproape de ei, în nordul Atlanticului, navigau „haite” de submarine germane în căutarea prăzii.

Printre prezii de nave, ancorate în port se afla și cargoul norvegian „Imo”.

Pe la ora zece dimineața, „Imo” a ridicat ancora și s-a îndreptat prin strîmtoarea Narrows spre ocean. În același timp, însă, înaintea spre Halifax, tot prin strîmtoarea „Narrows” și cargoul francez „Mont-Blanc”.

În strîmtoarea era loc suficient pentru ca cele două vase să poată trece în bune condiții unul pe lângă altul. Vizibilitatea era perfectă, iar prin apropiere nu se mai afla nici o altă navă. Cu toate acestea, în clipa cînd „Mont-Blanc” a emis semnalul „Schimb direcția spre tribord”, timonierul vasului norvegian a dat, nu se știe de ce, semnalul: „Schimb direcția spre babord”. Așa încît „Mont Blanc” a întors bordul dreapta iar „Imo” spre stînga, adică ambele nave au început să se apropie una de cealaltă. Cînd distanța dintre ele era de numai 50 de metri, „Mont-

se afla în clipa aceea pe țărmul strîmtorii a fost surprinsă de faptul că echipajul „Mont-Blanc”-ului în loc să stingă incendiul a început să coboare în grabă bărcile de salvare. Ba cîțiva înși s-au arunca în apă și au început să înoate spre țărm. Lăsat în voia soartei, „Mont-Blanc”-ul ardea ca o torță uriașă, iar fumul dens se înălța ca o panglică lată spre cerul azurii. În strîmtoare continua să domnească aceeași liniște mormîntală, tulburată doar din cînd în cînd de un zgomot surd, de trosnetele incendiului.

Peste cîteva minute, de vasul în flăcări s-a apropiat un remorcher care, după ce l-a prins cu un cablu, a început să-l tragă în largul oceanului. Navele-pompier sosite la fața locului au încercat zadarnic să lupte cu flăcările. Pe cei care au rămas pe bordul vasului se strînsese o mulțime de canadieni.

Deodată, deasupra navei incendiate a izbucnit o jerbă de foc cam de o sută de metri înălțime și o explozie de o forță formidabilă a zguduit văzduhul. În cîteva secunde portul și navele ancorate la chei s-au cufundat în beznă. Pe locul unde ardea „Mont-Blanc” se formase o pilnie clo-cotindă de apă, iar o uriașă ciupercă de fum negru coborise asupra orașului.

Ce se întimplase? Butoaiele cu combustibil n-ar fi putut produce o explozie atît de puternică. Numai echipajul navei avariate și administrația portului știau că în cala lui „Mont-Blanc” se aflau 3.121 tone de trinitro-toluen și 2.300 tone de trinitrofenol.

Canada n-a uitat nici astăzi catastrofa de atunci. Unii specialiști contemporani consideră că a fost cea mai puternică ex-

De „Zilele culturii românești“

la Moscova

Marea sărbătoare națională a poporului nostru — cea de a XX-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist — a fost întâmpinată cu deosebită căldură și bucurie și de poporul sovietic. Cu acest prilej au fost organizate la Moscova „Zilele culturii românești“, o nouă manifestare a culturii și artei românești contemporane peste hotare, un nou mijloc de cunoaștere a succeselor noastre din acest domeniu de către poporul sovietic, de întărire a prieteniei de nezdruccinat dintre cele două popoare, a luptei lor comune pentru socialism și pace.

Programul acestor „Zile“ a cuprins un șir întreg de manifestări culturale și obștești închinată României socialiste, culturii și artei sale noi. Participarea largă și entuziastă a miilor de moscoviți la aceste manifestări a constituit o nouă dovadă a dragostei și cinstitii pe care poporul sovietic le are față de poporul nostru, față de marile realizări pe care le-am obținut pe drumul construcției socialiste, față de amintirea mărețului eveniment istoric al insurecției armate din august 1944 și a frăției de arme romino-sovietice, călitate în lupta noastră comună împotriva hitlerismului cotoptor.

În aceste zile pe străzile Moscovei te izbea coloritul viu al afișelor ce vesteau diferite manifestări culturale românești. Presa, radio-ul și televiziunea sovietică transmiteau sistematic știri, informații și articole despre marea sărbătoare a poporului nostru, despre noile realizări ale României socialiste, despre manifestările culturale care se desfășurau.

La 18 august a avut loc sedința festivă a Secției de istorie a Academiei de Științe a U.R.S.S., închinată mărețului act istoric al eliberării României. Pe linia manifestărilor de stat și obștești de la Moscova, la 20 august a avut loc o însuflețită adunare festivă la Teatrul din Kremlin, iar la 23 August o mare adunare populară în Parcul de Cultură și Odihnă „Maxim Gorki“. Au cinstit de asemenea marea noastră sărbătoare, prin adunări și programe cultural-artistice, colectivele unor mari uzine și fabrici moscovite.

La 19 august, în sălile Bibliotecii „Lenin“ a fost deschisă o frumoasă „Expoziție a cărții românești“. Aici au fost prezentate aproape 2000 de cărți tipărite în România, din toate domeniile activității editoriale, dovedind bogăția și varietatea tematică a producției noastre de carte, nivelul artei grafice la care am ajuns. Afluxul de vizitatori și interesul viu și larg stîrnit

de această expoziție printre iubitorii de carte moscoviți, muncitori și intelectuali, artiști și specialiști din poligrafie și edituri, au confirmat încă o dată valoarea științei și culturii românești contemporane, dezvoltarea și înflorirea lor, frumusețea rezultatelor obținute de editurile și tipografiile noastre. Cartea de impresii a expoziției este plină de aprecierile călduroase și entuziaste ale multora dintre vizitatori.

A doua zi, conducerea Bibliotecii „Lenin“ a deschis o expoziție reprezentativă a fondului de carte românească aflat în această uriașă bibliotecă. Au fost expuse astfel exemplare de cărți românești din toate timpurile, de la cele mai vechi și mai rare tipărituri ale diaconului Coresi, pînă la tipăriturile moderne și pline de frumusețe ale României socialiste.

La 21 august, în masiva și impunătoare clădire a Muzeului de artă plastică contemporană „Pușkin“, a fost deschisă o „Expoziție a artei plastice românești contemporane“. Moscoviții, iubitori de pictură și sculptură, au avut astfel prilejul de a admira pinzele unor maeștri ca Ghiță, Ciucurencu, Catargi, sau sculpturile lui I. Irimescu și au cercetat cu mare interes linia modernă a unor pictori mai tineri ca Piliuță, Gheorghiu și Achîțenie.

Tot în aceste zile a avut loc deschiderea „Festivalului filmului românesc“, cu filmul „Tudor“, în prezența unei delegații de cinciști români. Pe ecranele citorva cinematografe din Moscova și din alte orașe ale Uniunii Sovietice, precum și ale unor case de cultură ale marilor uzine au fost reprezentate cu succes filme românești din producția ultimilor ani.

O interesantă „seară literară“ închinată literaturii noastre noi, la care a participat și delegația scriitorilor români aflată la Moscova, a fost organizată de Uniunea Scriitorilor Sovietici la „Casa literaturilor“. În prezența unei asistențe numeroase,

poetul Alexei Surkov a vorbit despre marile realizări obținute de poporul nostru în cei douăzeci de ani ai puterii populare, iar alți poeți și traducători au citit versuri de T. Arghezi, M. Beniuc, E. Jebeleanu, M. Banuș, C. Theodorescu, Dan Deșliu, V. Porumbacu, T. Utan etc.

Un adevărat caracter popular au avut manifestările culturale din Parcul de Cultură și Odihnă „Maxim Gorki“, în ziua de 23 August. Mii și mii de oameni au urmărit cu dragoste și interes desfășurarea unor bogate și variate programe culturale închinată României socialiste pe toate estradele parcului. Delegațiile românești aflate în acele zile la Moscova au fost primite aici cu muzică și flori. În cadrul principalei manifestări culturale din această zi, organizată de „Asociația de prietenie sovieto-română“ pe o estradă centrală a parcului și la care au participat și delegația A.R.L.U.S. și cea a scriitorilor români, reprezentanți ai vieții obștești sovietice, ai muncitorimii, intelectualității și tineretului din Moscova au salutat cu entuziasm marea sărbătoare a poporului nostru, realizările sale mărețe pe drumul desăvîșirii construcției socialiste.

Trebuie încă să amintesc de prezența la Moscova în aceste zile de sărbătoare a Ansamblului de cîntece și jocuri populare românești „Perinița“. Atît pe scena Teatrului din Kremlin, cît și pe cea a Teatrului de vară al Armatei Sovietice, măiestria, vioiciunea și frumusețea cîntecelor, jocurilor și costumelor noastre populare au fermecat și entuziasmat miile de spectatori moscoviți. Ionel Budișteanu, sub a cărui încercată baghetă s-a desfășurat programul atît de bogat și variat al ansamblului, s-a dovedit a fi — și la Moscova — o adevărată minune a cîntecului nostru popular.

Organizarea „Zilelor culturii românești“ la Moscova, în acest an al măreței noastre sărbători, a constituit una dintre cele mai însemnate manifestări de prietenie care a avut loc cu prilejul celei de a XX-a aniversări a eliberării României, în U.R.S.S. Mii și mii de oameni sovietici au putut cunoaște și mai bine realizările deosebite ale poporului nostru pe drumul vieții sale noi, succesele științei și culturii românești, ale artei și literaturii noastre. Toate aceste manifestări obștești și culturale au adus o nouă și importantă contribuție la întărirea marelui prietenii care unește popoarele romin și sovietic, a luptei noastre comune pentru socialism și pace.

Aurel Mihale

Cu Ionel Budișteanu despre

Triumful „Periniței“

• Cinci orașe — mii de spectatori • Igor Moiseev:
„Jos pălăria!“ • Florile prieteniei

Minunatul folclor românesc are cîteva simboluri nemuritoare. Cu expresivitatea unui mare limbaj universal, pe toate coordonatele globului — în S.U.A. și în Germania Federală, în Egipt și în Italia, în U.R.S.S. și în Anglia, în Bulgaria și în China — „Ciocirlia“ înseamnă România, „Călușarii“ înseamnă România, „Perinița“ înseamnă România.

Recentul turneu triumfal în Uniunea Sovietică al ansamblului care poartă numele atît de popularului joc românesc, este o dovadă în plus în acest sens.

„Perinița“ a plecat la Moscova cu un impresionant colectiv de 80 de dansatori și muzicieni. După ce a cinstit, alături de prietenii sovietici, marea sărbătoare a poporului nostru — a XX-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist — într-un turneu care a cuprins orașele Moscova, Leningrad, Kiev, Cernăuți și Chișinău, s-a înapoiat în patrie cu amintiri și impresii coplesitoare. Despre ele ne-a vorbit artistul poporului Ionel Budișteanu, conducătorul ansamblului „Perinița“.

Am primit cu multă emoție sarcina de a conduce ansamblul „Perinița“ în turneul făcut în Uniunea Sovietică. Întîi, pentru că e o mare cinste să fii mesagerul artei populare românești peste hotarele patriei, și mai ales cu prilejul unui eveniment atît de măreț cum a fost cea de-a XX-a aniversare a eliberării României. Apoi, știam că publicul sovietic este foarte exigent cu acest fel de ansambluri folclorice. Ansamblurile sovietice se pre-

zintă întotdeauna la un nivel artistic atît de înalt încît succesele pe care le reușesc pe scenele lumii apar foarte firești.

— Ce program — coregrafic și muzical — ați prezentat?

— Dansuri din toate regiunile țării — Muntenia, Moldova, Oltenia, Transilvania, Banat etc. și, bineînțeles, celebrii „Călușari“.

— Un program fără „Călușari“ n-ar fi complet...

— Publicul străin care ne cunoaște și ne urmărește ar simți asta. Din programul muzical n-au lipsit „Hora Staccato“, „Ciocirlia“. De mult succes s-au bucurat soliștii noștri vocali și instrumentiști — Adriana Codreanu, Ștefania Rareș, Aurel Ioniță, Simion Stanciu la nai, Ion Milu la taragot, Ion Săceanu la fluiet și cimpoi, Nicolae Vișan și Bob Stănescu la țambal. În ce privește partea coregrafică a spectacolului nostru, nu pot aduce decît cuvinte de laudă artistului emerit Petre Bodeuș, maestrul de balet, care și-a pre-

gătit colectivul de dansatori cu deosebită competență și mult bun gust. Succesul dansatorilor noștri este în primul rînd succesul lui.

— Presa sovietică a fost foarte elogioasă la adresa spectacolelor „Periniței“. Publicul sovietic s-a declarat cucerit.

— Da, publicul ne-a primit cu mult interes și manifestări deosebit de calde. Concertele noastre s-au bucurat de succes în absolut toate orașele prin care am trecut. Dacă mi-ați cere să numesc unul care să se remarcă în această privință mai mult decît celelalte, n-aș putea să o fac.

Spectacolele noastre au fost aplaudate de maestrul Aram Hacıaturian, în aceste zile oaspete al Festivalului „George Enescu“, de Igor Moiseev, artist de frunte, cunoscător subtil al dansului popular, al cărui ansamblu se bucură de o faimă mondială. Ei au făcut aprecieri elogioase la adresa nivelului formației noastre și a întregului spectacol. Nu-i puțin lucru ca Igor Moiseev să spună: „Jos pălăria

în fața unui asemenea ansamblu!“ La Leningrad și Kiev spectatori ne-au ovacionat îndelung, la Chișinău și Cernăuți de asemenea.

— Ați putea indica o cifră aproximativă privind publicul care a urmărit spectacolele „Periniței“?

— Mi-e greu. Am dat spectacole în săli și în aer liber — în parcuri și grădini de vară, am fost invitați să concertăm la Uzina metalurgică din Leningrad și la Uzina de rulmenți din Moscova. Numai la Chișinău mi s-a spus că am avut 15 000 de spectatori la două spectacole. Vă puteți da seama, deci, cam cîți spectatori ne-au urmărit, aducîndu-ne cuvîntul lor cald de prietenie, încercîndu-ne brațele de flori și de daruri.

Ne-am înapoiat în patrie cu impresii de neuit și cu satisfacția că ne-am îndeplinit nobila misiune de a fi mesageri ai artei poporului român.

Iulia Scutaru

Aplauze și flori

PSIHOLOGIA AN

Vă vom povesti despre un animal pe care îl cunoașteți desigur, dar care în același timp vă apare învăluit în mister, despre animalul care în vremuri de demult era venerat dar în timpurile noastre și-a pierdut nimbul sacru, în schimb atrage tot mai mult atenția zoologilor din lumea întreagă, despre animalul de care se interesează azi nu numai vânătorii de animale marine ci și ciberneticienii și lingviștii. Vă vom povesti despre delfin.

Cf. finele

Cel mai bu

TRIMISUL ZEILOR

Dacă ați avut prilejul să vă plimbați mai mult pe malul mării, ați admirat cu siguranță dansul vesel al delfinilor: căci nu există mare (în afară de cele închise cum sînt Caspică și Aral) în care să nu trăiască aceste animale. Subliniem, animale, nu pești. Delfinul este „rudă” bună cu balena, el își hrănește puii cu lapte.

Săriturile delfinilor în bătaia soarelui ne apar ca un joc vesel, cu toate că cel mai adesea sînt mișcări de vînătoare. Delfinii se zbenguie de unul singur, cîte doi, în bande vesele, zgomotoase și în cete uriașe. Autorul acestor rînduri a avut fericitul prilej să întâlnească odată, de-a lungul coastei Liberiei, o priveliște captivantă: vreo două mii de delfini înaintau în mare în ceta compactă, urmărind un banc de sardele. Marea ciocotea. Uneori, patru-cinci delfini înotau în grup, respectîndu-și fiecare cu strictețe locul. Și cînd grupul se avînta în sus, ieșind din apă, în văzduh se forma un arc viu, mobil. Delfinii se apropiau fără teamă de bordul navei noastre și atunci le puteam cerceta mai bine corpurile cenușii strălucitoare, alunecînd lin și cu repeziciune pe suprafața apei, le studiam ochii mici și boturile „zîmbitoare” de proporții impresionante.

Delfinul este unul din primii locuitori ai oceanului cu care a făcut cunoștință omul. L-a cunoscut mulțumită firii lui deschise, blajine. Despre delfini scriau cu admirație Aristotel și Plinius. Vechii greci și romani l-au sanctificat pe veselu înotător și vînarea lui a fost interzisă. Dacă delfinii ar fi știut aceasta ar fi fost probabil și mai veseli.

În Evul Mediu delfinul a fost însă „retrogradat”: din sacru a devenit pur și simplu „celebru”, totuși îndeajuns de venerat, căci figura lui împodobește stemele nobilimii, alături de vultur și leu. Numele lui a intrat în vocabularul curții regale franceze. Este un fapt bine cunoscut că în 1343 Humbert II a cedat Franței provincia Dauphiné cu condiția ca fiul cel mai mare al regelui francez să se numească pe viitor „Dauphin”. Traducerea exactă a cuvîntului este **delfin**. Așa a devenit pentru multe veacuri numele veselului animal „titlul” moștenitorului tronului francez.

Delfinilor le-au fost atribuite însușiri neobișnuite. Intemeietorul hidrografiei moderne R. P. Fournier, una din

● Registrul sonor al balenelor este cuprins între infra și ultrasunete. Așa încît nu greșim dacă spunem că în această privință ele au întrecut-o pe celebra Ima Sumac.

● Creveta pocnitoare este o viețuitoare marină abia cît o peniță de scris. Ea emite niște sunete asemănătoare cu zgomotul pe care îl facem noi pocnind din degete. Crevetele pocnitori se adună adesea în cete de cîte 200 pe metrul pătrat și pocnesc fără întrerupere, indiferent de anotimp. Zgomotul făcut de ele răzbate și în văzduh, deasupra apei. În timpul celui de-al doilea război mondial japonezii au „plasat” o colonie de creveți într-unul din porturile militare ale S.U.A., paralizîndu-i astfel mijloacele hidroacustice de detectare.

● Între sunetele emise de ciori există unul care îi interesează îndeosebi pe agronomi. Acesta s-ar putea traduce prin: „Atenție! Să plecăm cît mai repede!” Acum cîțiva ani, un grup de cercetători sovietici au făcut următoarea experiență. Au instalat un post de observație într-un crîng de stejari unde poposeau în fiecare seară cîteva mii de ciori. Sub un copac au plasat o mașină de unde urma să acționeze un operator. În mașină se afla un magnetofon. Se înțelege că mașina a fost bine ascunsă. La o jumătate de oră după ce s-a adunat întregul stol, operatorul a pus banda care reproducea tipetele unei ciori prinsă și ținută de aripi. Chiar de la primul sunet păsările și-au luat zborul tipînd speriate. Și n-au mai revenit în crîng decît după un an.

● Sunetele emise de pește toboșar ies chiar din bășica înotătoare a acestuia. Cînd „vorbește”, acest soi de pește lovește ușor cu mușchii în bășică, de parcă ar bate cu un ciocanel într-o tobă. Dar curi ajung sunetele în apă? Pentru aceasta nu e necesar ca ele să treacă neapărat prin laringe. La pește sunetele se propagă prin corp care are aproape aceleași proprietăți acustice ca și apa.

● „Codul manierelor elegante” interzice clefăitul în timpul mesei. Se pare că peștii nu se conduc după indicațiile codului. Printre ei se întîlnesc unii „mitocani” cum este, de pildă, ațerina care cînd mîncă emite niște sunete nu prea muzicale. Majoritatea peștilor mîncă zgomotos și fiecare emite un alt sunet. Cercetătorii au ajuns la concluzia că spectrul acustic al peștilor „clefăitori” este cartea lor de vizită. După spectrul acustic se poate stabili cu precizie nu numai specia, ci chiar dimensiunile lor, precum și ce mîncă în momentul respectiv.

mările autorității ale Renașterii, scria în tratatul său de hidrografie: „Se crede că prin nu știu ce mijloace ei află de apropierea morții lor și atunci se aruncă pe pămînt pentru a nu cădea pradă peștilor. Dacă se întîmplă totuși să moară în apă, atunci ceilalți delfini ridică deasupra apei cadavrul, se adună în cete mari pentru ca peștii să nu observe ce fac și îl poartă în alai spre țărm pentru a-l depune pe uscat. Delfinilor le place muzica, iubesc oamenii...”

Delfinii iubesc oamenii... Asupra acestei afirmații a naturalistului din Evul Mediu vom mai reveni...

Au trecut anii și oamenii de știință i-au înscris pe „celebrii” delfini într-un capitol rezervat anume lor în clasificarea zoologică: familia mamiferelor, subordnul balenelor cu dinți. De pe urma acestei clasificări nu s-au iscat dispute științifice, așa că mulți ani după aceea oamenii de știință i-au studiat pe delfini la fel ca pe celelalte animale de mare care prezintă interes mai ales pentru industrie. Mai tirziu însă, delfinul i-a obligat să se intereseze mai îndeaproape de „persoana” lui.

„MAIMUȚA DE APĂ”

La început a fost un interes pur comercial. S-a observat că prezentînd publicului delfinul în acvarii mari, se poate cîștiga considerabil mai mult decît utilînd nave speciale pentru vînarea lui în scopuri industriale. În S.U.A. au luat ființă două circuri acvatice, în programul cărora delfinul era ceea ce se cheamă centrul de atracție. Blajinul animal putea fi dresat cu multă ușurință.

În circuit acvatic din Florida trăiesc și „lucrează” azi nouă delfini. Jocurile lor sînt variate și pline de voioșie. Ei aruncă cu îndemînare pietre, le prind pe nas sau pe aripioare. Cei mai zburdalnici își pasează pe deasupra apei

scoici sau jucării de cauciuc, drept care proprii circuitului s-au gîndit că delfinii ar putea să învețe basch. Într-adevăr, animalele au înțeles repede ce li se cerea executînd salturi spectaculoase, aruncau cu o primumitoare mingea în coș. „Steaua” circuitului, femela I. execută în timpul jocului sărituri pînă la cinci înălțime. Pentru aceasta ea trebuie să înceapă să „al din colțul cel mai îndepărtat al bazinului lung de 2 metri.

Vizitatorii circuitului acvatic nu-i intimidază pe „ac dimpotrivă, uneori devin ei înșiși obiect de glumă pe zburdalnicele animale. Săritorea în înălțime Nelly s-a născut să sustragă batistele din buzunarul de la spa spectatorilor. După ce se plimbă vreo cinci minute batista în văzul tuturor, o înapoiază cuminte posesorului. Într-o zi, o fetiță a scăpat în bazin aparatul de fotografiat. Delfinul s-a repezit într-acolo și, apucîndu-l în dinți grăbit să-l depună chiar în mîna păgubașei.

Delfinii iubesc oamenii. O prietenie emoționantă îl are pe delfinul Flipper de micuța Margaret, fiica pazn acvariului. Fetița obișnuia să vină zilnic să se joace delfinul în apă. Într-o zi Flipper s-a dus el însuși viziteze pe Margaret, căci delfinul poate trăi un timp în apă. De atunci ei se întîlnesc cu regularitate. În a clipe cea mai mare satisfacție pentru Flipper este să mîngieze fetița.

Inteligența neobișnuită, firea pașnică și optimismul delfinilor a stîrnit interesul fiziologilor și psihologilor. Pe cercetători îi interesează mai ales o problemă ce

O prietenie emoționantă îl lea

de un domeniu al științei foarte îndepărtat de adînc marine. Delfinii ar putea fi utili cosmonauticii.

VIITORI COSMONAU

După lansarea în 1957 a primului satelit artificial Pămîntului, visele la zboruri interplanetare au cedat calculului ingineresc real. Au fost lansate stații interplanetare automate spre Lună, Marte, Venus. Oamenii știință au elaborat planuri privind construcția de aște pe alte planete. S-a discutat adesea despre o even întîlnire între oameni și ființe raționale din alte lumi. cine sînt aceste ființe? Ce nivel de dezvoltare au ele? Ce reprezintă ele din punct de vedere biologic dacă sînt într-adevăr ființe raționale, cum comunică ele? Dacă comunică cum am putea să le înțelegem? ele ne vor înțelege oare pe noi? Problemele acestea sînt de loc simple, cu atît mai mult cu cît e foarte să alegi, ca model al reprezentantului unei alte lumi, o viețuitoare de pe Pămînt.

Matematicianul danez Hans Friedenthal a propus o soluție ingenioasă la problema schimbului de informații între ființele raționale din lumi diferite. El a pornit de la presupunerea că ființele raționale, oricît de mult deosebi ele de noi din punct de vedere al structurii b

MALELOR

un concurent serios

prieteni al omului

nu se poate să nu înțeleagă principalele legi matematice și bazele logicii matematice. Friedenthal a elaborat o teorie cosmică numită „lincos”, un sistem special de matematică.

În urmăre, teoretic problema a fost soluționată. Următoarea soluție să fie verificată în practică. Dar cu cine să se verifice aceasta? Evident, cu o ființă rațională, dar alta decât omul. Așa s-a născut ideea organizării în lumea animalelor unui concurs pentru postul vacant de interlocutor al omului. S-au „prezentat” la examen ciini și pisici, elefanți și maimuțe, păsări și reptile. Potrivit rezultatelor concursului, câștigătorul concursului a fost un delfin. Acesta a fost recunoscut drept animalul cel mai „inteligent” care există pe planeta noastră. La această concluzie au contribuit și psiho-fiziologul american John Lilly în cartea „Omul și delfinul”.

În orașul Miami din peninsula Florida, doctorul Lilly a organizat un laborator special în care un grup de cercetători observă și studiază de câțiva ani comportările delfinilor. Scopul cercetărilor este găsirea unor căi spre o comunicare nemijlocită între aceste animale și om. Au fost realizate și primele succese. Doctorul Lilly a stabilit că delfinii „discută” între ei, își comunică veștile plăcute și neplăcute, „comentează” evenimentele. Lilly nădăjduiește că va cunoaște cu timpul „limba”. Sunetele acestei „limbi” sunt foarte variate și au o gamă largă și adesea aduc a scârțâit, șuierat, țipet de păsări, măcăit. Dar omul nu poate percepe toate sunetele emise de delfini. Frecvența multora din acestea este din domeniul oscilațiilor ultrasonore și e nevoie de o

noii cînd sînt stimulați, (li se dă pește, sînt mîngiați sau scârținați). Pedepsele nu dau însă nici un rezultat.

Doctorul Lilly este autorul și al unei alte descoperiri uimitoare: delfinii, se pare, încearcă să imite glasul omului. E adevărat însă că și imitația aceasta are loc tot în sfera frecvențelor înalte. În plus, animalele „vorbesc” foarte repede. De aceea ascultarea benzilor de magnetofon pe care au fost înregistrate „convorbirile” lor este posibilă doar la o viteză de patru ori mai mică față de cea normală. Cu toate acestea, doctorul Lilly afirmă că delfinii îi imită pe oameni. „Am ascultat sunete pe care le-am interpretat ca pe hohote de rîs omenesc, scrie savantul. Am ascultat, de asemenea, sunete emise îndată după ce am pronunțat eu ceva și am constatat o mare asemănare între acestea și ceea ce rostisem eu. Se simțea străduința de a-mi imita cuvintele... Alte sunete, se vede învățate mai de mult, aduceau a plîns de copil sau aminteau de zgomotul făcut de un automobil care a trecut în viteză prin apropiere...”. Doctorul Lilly e de părere că „delfinii și-ar putea însuși forme primitive ale limbilor engleză sau rusă... Am convingerea că înarmîndu-ne cu răbdarea și pregătirea necesară îi vom putea învăța pe delfini să înțeleagă cîte ceva din vorbirea noastră și e posibil ca peste cîteva ani de muncă susținută, animalele să înceapă într-adevăr să vorbească într-un mod primitiv”.

E greu să ne exprimăm acum o părere despre posibilitățile intelectuale ale delfinilor, să arătăm în ce măsură vor fi încununat de succes încercările de a-i învăța pe delfini limba omului. Un lucru însă e limpede. Dintre toate animalele de pe glob, delfinul va fi primul absolut al „universității cosmice”.

CERCETAȘUL OCEANELOR

S-au scris destule despre perspicacitatea fanteziștilor. Amintiți-vă de pildă de Ihtyandro, eroul romanului „Omul amfibiu” al lui A. Belev. Prietenul lui cel mai bun era un delfin. Astăzi nu numai vizitatorii, ci chiar oamenii de știință vorbesc de posibilitatea de a ne înțelege prin viu grai cu delfinii. Nu ca un rezultat al dresării, ci chiar prin viu grai. Dacă acest „dialog” va avea loc cîndva aievea el va însemna o izbîndă mareașă nu numai pentru psihofiziologie ci, în genere, pentru știința materialistă.

Și nu este vorba aici doar de însemnătatea teoretică a experienței. Unii savanți străini sînt de părere că prietenia dintre om și delfin ar putea avea rezultate pur practice. Delfinii ar putea deveni exploratorii și hăițașii bancurilor de pești. Delfinii ar putea fi de mare folos în efectuarea unor măsurători oceanografice, în cartografierea fundului oceanelor la adîncimi accesibile lor, în determinarea curenților marini, măsurarea temperaturii, gradului de salinitate și radioactivității apei în preajma șantierelor navale sau în porturi. „Sacrul” și „celebrul” delfin va deveni atunci delfinul prieten și ajutor al omului. Și acesta va fi, fără îndoială, titlul cel mai înalt din cîte i s-au acordat vreodată.

I. Golovanov

Deprindere sau inteligență?

Deseori sîntem tentați să atribuim animalelor o inteligență asemănătoare omului, intenții și simțăminte cum ar fi minia sau invidia, lăcomia, fidelitatea ș.a. Cîte povestiri despre animale și uimitoarele lor aptitudini n-au înregistrat literatura și cită cerneală n-au consumat cercetătorii pentru a descrie interesantele și nu rareori ciudatele lor obiceiuri. Așadar, se pune întrebarea: dispun animalele sau nu de inteligență?

Se pare că cercetările efectuate de specialiștii în psihologia animală în ultimele decenii au reușit să arunce oarecare lumină asupra problemei. Eliminînd din comportamentul diferitelor specii de animale tot ceea ce aparține instinctului sau reflexelor condiționate, ei au reușit să stabilească care dintre ele posedă această însușire atât de caracteristică omului. De pildă, viespea scormitoare poate să imprime în memorie o anumită imagine, care să-i amintească că în anume împrejurare trebuie să acționeze într-un anumit fel. Dar această imagine nu poate fi înlocuită rapid cu o alta dictată de viață: viespea nu are conștiința schimbării survenite. Așadar activitatea complexă, dar nu inteligentă.

Ceva mai dificil se prezintă problema cînd e vorba de animale superioare organizate. Fiecărei specii lumea înconjurătoare îi apare altfel. Cercetările întreprinse au dus la descoperirea unei caracteristici dintre cele mai importante ale psihologiei

animale: noțiunea de stimulus semnal, de „evocator” care, în cazul conduitei instinctive, mai ales la unele specii elementare, este mult limitat adeseori la unul singur. Ca să lămurim termenul, să luăm ca exemplu goelandul argintiu. Puii acestei păsări marine își reclamă hrana lovind cu ciocurile în extremitatea ciocului mamei împodobit cu o pată roșie. Confectionîndu-se un oarecare număr de ciocuri de carton, colorate sau nu, s-a constatat că puii reacționează numai la pata roșie care impresionează tocmai prin contrast cu ciocul galben. Asemenea experiențe au fost făcute pe multe animale și au avut drept rezultat determinarea principalilor evocatori, punerea bazelor psihologiei animale. Cele mai adeseori stimulul semnal nu acționează singur căci situațiile în care se găsesc animalele sînt extrem de complicate. El acționează în funcție de numeroși factori interni sau externi, căci lumea înconjurătoare constituie un adevărat rezervor de stimuli. Lumea percepută de fiecare animal nu este deci discontinuă, haotică, ci organizată în jurul evocatorilor — mai mult sau mai puțin numeroși, — de care dispune fiecare specie.

Pe măsura ridicării pe scara animală, conduitele instinctive fac loc conduitei „cîștigate” și mai apoi inteligente. Animalul se adaptează progresiv la mediu, învață, uneori inventează, capătă deprinderi

noi. Cînd procesul de adaptare e lent, e vorba de „învățătură”, cînd e bruscă, de inteligență. Lumea pentru un animal cu comportări cîștigate sau inteligente e mult mai complexă, mai bogată decît pentru unul instinctiv. Ar fi însă incorect să confundăm conduitele cîștigate cu cele inteligente. „Învățătura” este, înainte de toate, rezultatul unei „condiționări” în care animalul capătă conduite noi în mod progresiv în funcție de specie și mediu. Ea este mai evidentă la animalele superioare și duce pînă la executarea de acte complicate caracteristice omului. E vorba aici de așa numitele animale „savante”, de urși și ciini, de maimuțe sau alte animale care dau iluzia de inteligență, dar care nu reușesc să doboare barierele propriului univers perceptiv, nu inventează decît în anumite cazuri de „reorganizare a lumii percepute”.

Se pare, așadar, că animalele nu dispun decît de o inteligență senzori-motrice, cu care le este imposibil să organizeze un sistem de cunoștințe simbolice și abstracte. Actele cu adevărat inteligente sînt foarte rare la animale, deși o oarecare judecată nu le poate fi contestată. E foarte posibil ca cercetări viitoare să ridice vălul și de pe această problemă încă incomplet elucidată.

Al. B.

MOMELI PESCĂREȘTI

În iarna lui 1957, pescadarele sovietice „Vitebsk” și „Aurora boreală” navigau în Marea Norvegiei în căutarea de scrumbii. S-a întîmplat ca timp de patru zile să fie deranjate radiolocatoarele pentru depistarea bancurilor de pești. În acest timp, în difuzorul dinamic în loc de sunetele ritmice obișnuite (impulsurile emise și recepționate) răsunau tot felul de miolăituri, grohăituri, cripeli, scrișnete și chiar un șuierat voinesc. Era „glasul” rechinilor adunați în cete mari în preajma emițătorilor.

Sunetele enumerate aici nu sînt altceva decît ultrasunetele emise de aceste animale și transformate de aparatele sensibile cu care sînt înregistrate pescadarele.

Reflectînd îndelung asupra acestei întîmplări V. G. Ajaja, colaborator al Institutului de cerce-

tări științifice în domeniul pescuitului marin și oceanografiei a propus realizarea unei aparaturi ingenioase pentru vînat rechini. Aparatura are o construcție cum nu se poate mai simplă, compunîndu-se dintr-un furtun, cu diametrul foarte mare, în care sînt montate nade acustice. Emițătorul ultrasonor, care constituie nada, poate ademeni în furtun cete întregi de rechini.

Folosind metode acustice pescadarele sovietice au vînat în Marea Neagră un morun în greutate de 200 de kilograme. O firmă străină produce aparate hidroacustice pentru depistarea și urmărirea balenelor. Pentru thonii se folosește o nadă și mai puțin costisitoare: li se oferă un duș. S-a observat că zgomotul făcut de picăturile de apă căzute în formă de duș sînt o bună capcană pentru acest soi de pește. Auzindu-le, thonul se grăbește într-acolo să se mai „răcorească” dar... plăcerea aceasta îl costă viața.

Flipperul micuța Margaret.

acvariu special pentru a le putea auzi. Lilly afirmă că cele mai importante „cuvînte” din „limba omului” delfinilor sînt cuprinse în sfera ultrasunetelor. Aceasta l-a determinat savantul să instaleze în acvariu microfoane ultrasonore și ajutorul cărora a înregistrat și ascultat „discuțiile” delfinilor: doi delfini își vorbeau prin șuierături și țipet, iar din cînd în cînd își spuneau ceva în „șoaptă”. Pentru a descifra „limba omului” delfinilor, doctorul Lilly a folosit metoda neurofiziologică modernă de excitare, cu ajutorul curentului electric, a anumitor zone din creierul animalelor. Drept rezultat, animalele încep să aibă senzații de foame, sete, durere, teamă, satisfacție etc. Metoda a fost aplicată de mult verificată în experiențele cu șobolani, pisici și maimuțe. De astă dată obiectul studiului este delfinul. Acesta reacționează imediat și prin „viu grai” la fiecare excitație artificială. Aceasta a permis cercetătorilor să alituie un scurt „dicționar” al „limbii” delfinilor. După ce Lilly a făcut experiențe și mai complicate. A instalat în acvariu un intrerupător de curent. Dacă excitația îi provoacă delfinului senzații plăcute, animalul conectea el înșiși curentul. Și invers: dacă senzațiile erau neplăcute, delfinul intrerupea curentul. Iar cînd savantul le-a privat pe animale de posibilitatea de a manevra singure curentul, ele s-au arătat foarte miniate și și-au exprimat neplăcerea printr-o serie de sunete pulsatoare. E interesant de remarcat că delfinii își însușesc mai bine „noțiuni”

Cura cu ape minerale la domiciliu

Sezonul balnear nu s-a terminat. Numeroși oameni ai muncii, suferinzi de afecțiuni gastro-intestinale, hepato-biliare, metabolismul acid de tulburări ale metabolismului acidului uric etc. își petrec concediul de odihnă în stațiunile balneare din patria noastră, îngrijindu-și sănătatea.

Există însă un număr destul de însemnat de bolnavi, care dintr-un motiv sau altul, n-au putut urma cura de ape minerale în localitățile indicate de medic. Acestor bolnavi li se oferă posibilitatea unei cure de ape minerale la domiciliu, fără a mai fi nevoiți să facă deplasări costisitoare în stațiunile respective. Transportarea apelor minerale recoltate din stațiunile balneare de origine spre toate colțurile țării se efectuează în condiții deosebit de bune, în sticle ermetice îmbuteliate, astfel că efectele lor sînt aproape la fel de bune ca și apele băute direct la izvor.

Cura poate fi făcută deci acasă, la locul de muncă sau în anumite parcuri și grădini publice unde condițiile de conservare sînt identice cu cele din stațiuni. O condiție prealabilă este însă de a merge la medic pentru a-l consulta cu privire la apa ce trebuie consumată și la modul cum trebuie luată.

După cum se știe, apele minerale sînt de două feluri; borvizurile (care conțin și acid carbonic) și celelalte ape minerale, care trebuie administrate cu cea mai mare grijă și în doze raționale, pentru a nu agrava și mai mult tulburările. Abstracție făcînd de recomandările specifice pentru fiecare apă există un număr de indicații generale comune tuturor apelor minerale, pe care ne propunem a le înfățișa mai jos:

Înainte de toate, este bine să se știe că apele minerale trebuie băute, la fel ca și în stațiunile de origine, înainte de masă, începînd cu cantități mici (50—60 g) și crescîndu-se cantitatea pînă la 150—200 g. Apele minerale vor fi băute încet, cu fiecare înghițitură, în cursul unei plimbări prin parc sau grădină, sau mergînd prin cameră. Numai pentru cei suferinzi de boli ale stomacului sau căilor biliare este indicat ca apa să fie încălzită la 40°, iar după ce ea va fi băută se recomandă ca bolnavul să stea culcat pe partea dreaptă 15—20 de minute.

În cazul cînd aciditatea gastrică este crescută, bolnavii trebuie să evite apele sărate sau bogate în carbonic și să elimine acidul carbonic din apă prin încălzire sau prin agitare paharului între palme timp de 5 minute.

Cantitatea de apă minerală băută variază în funcție de afecțiunea tratată în acest mod. În general 1—2 pahare zilnic reprezintă doza optimă chiar și în cazul apelor minerale de masă, cum sînt borvizurile. O excepție o fac bolnavii care trebuie să urineze mult. În cadrul „curei de diureză” aceștia pot bea chiar peste 1 litru de apă minerală pe zi cu scopul de a spăla căile urinare.

În unele boli ale aparatului respirator, apele minerale se pot administra și sub formă de aerosoli și inhalatii (cum sînt apele de Slănic-Moldova, Herculane, Malnaș etc.); altele aceste ape, sterilizate se administrează cu bune rezultate sub formă de injecții.

Sînt ape care acționează deosebit ca laxative, de aceea trebuie băute neapărat dimineața pe stomacul gol. Pentru stimularea secreției gastrice, apele prescrise vor fi băute cel mai bine cu 20—30 minute înainte de masă. În celelalte cazuri, ele se vor lua cu o oră înainte de masă.

Dacă medicul recomandă acest lucru, cura de ape minerale poate fi continuată acasă chiar și după cele 2—3 săptămîni petrecute în stațiune.

Înainte de a încheia aceste sfaturi medicale, ținem să atragem atenția celor interesați că apele minerale nu sînt un leac universal, un așa zis panaceu. Ele trebuie băute rațional, respectîndu-se totodată indicațiile cu privire la regimul de viață și de muncă, de odihnă și de alimentație și cu privire la celelalte medicamente prescrise. Prin urmare, cura de ape minerale nu se face la întimplare, pentru că în felul acesta nimeni nu se va vindeca mai repede de boala de care suferă, ci dimpotrivă ea trebuie urmată, chiar și în cazul apelor alcaline carbogazoase (de tipul apelor de Borsec, Biborțeni, Bodoc sau Zizin), numai și numai după prescripția medicală.

Medicus

Esculap răspunde...

BĂNEASU ALEX — Cîtcău (Cluj): Ne bucură că sfaturile pe care vi le-am dat v-au fost de folos și vă stăm la dispoziție și pe viitor. În ce privește propunerea pe care o faceți, problema nu este atât de simplă pe cît pare la prima vedere. În domeniul aterosclerozei sînt în prezent în studiu experimental o serie de medicamente și este de sperat că în curînd ele vor trece în faza clinică. Pînă atunci rămîn valabile regimul și mijloacele preventive pe care vi le-am recomandat.

MĂNESCU — Arad: La întrebările dv. vă vom răspunde prin poștă după ce vom cere avizul unui medic specialist dermatolog.

DUMITRU NICOLAE — Constanța: Am transmis întrebările dv. autorului articolului respectiv și imediat ce vom obține răspunsul vi-l vom comunica.

FLORETA DINCĂ — București:

1) Din cauza acțiunilor slabe sămînța de dovleac și morcovul nu se folosesc ca tratament împotriva paraziților intestinali (teniaze) decît în cazurile de contraindicație a celorlalte medicamente antiteniazice sau ca adjuvant al acestora. 2) Coaja de rodie (Punica granatum) este activă prin principiul pe care îl conține (peletierina). Cu ajutorul ei se elimină tenia din intestinul omului. Dar toxicitatea ei mare (peletierina în diluție de 1/100 000 paralizază în condiții experimentale tenia în 5 minute și o omoară în 10 minute) o contraindică în multe cazuri și o fac inutilizabilă pe scară largă. 3) Astfel încît tratamentele cele mai bune rămîn cele cu ferigă extract etrat de filicis mass), atebriină sau medicamentul mai nou Yomesan, dar numai sub supraveghere medicală.

ELEONORA PETCULESCU — București:

1) Amigdalele nu trebuie considerate ca organe inutile, fără nici un rol fiziologic și înlăturare de teamă de a nu deveni „focare de infecție” ci ca o „barieră fiziologică” la poarta de intrare a căilor respiratorii și digestive. Deci, operația nu este necesară decît numai dacă medicul o indică avînd certitudinea că au devenit un focar infecțios. 2) Operația de amigdale (amigdalectomie) nu păzește de infecții cu streptococ hemolitic. Avînd în vedere că reumatismul poate fi provocat chiar de infecții streptococice ușoare, adesea „subclinice”, rezultă că amigdalectomia nu are o putere preventivă absolută. 3) Pentru restul întrebărilor vom publica un articol despre reumatism.

GRIGORAS IONEL-Galați: 1) În articolul nostru din nr. 22/1964 referirea se face la pelada de origine nervoasă, în care într-adevăr tratamentul prin infiltrații cu novocaină dă rezultate bune. Mai există însă și alte forme de alopecie (chelie) unele reversibile (traumatice, infecțioase etc.) altele ireversibile (seboreice, pitiriazice, idiopatiche etc.). Blocajul cu novocaină trebuie făcut de un medic specialist înfiltrînd placardul de la margine printr-o singură înțepătură înaintînd cu acul în dreapta și stînga pînă ce pielea se ridică, „bombîndu-se”. Infiltrația se repetă după 10—14 zile. Aproximativ 3—4 infiltrații sînt suficiente. 2) Faptul că în comerț nu sînt decît fiole de novocaină de 2%, nu constituie un impediment: prin diluție cu apă distilată sau ser fiziologic se poate obține foarte simplu concentrația dorită.

N. IONITĂ — Galați: Aparatele despre care ne scrieți dv. nu au fost fabricate încă decît sub formă de prototipuri experimentale. Imediat ce producerea lor va intra în fază de serie, vă vom anunța și pe dv.

Aortă din material plastic, utilizată în chirurgia cardiacă în U.R.S.S.

Un vaccin împotriva virozelor: INTERFERONUL

Biologi sovietici, englezi și americani întreprind în momentul de față cercetări pentru punerea în muncă a unui nou vaccin împotriva afecțiunilor provocate de virusuri. După cum se știe, mijloacele de apărare împotriva infecțiilor virale sînt de două feluri: mai întîi prin producerea anticorpilor, răspuns al organismului la acțiunea virusurilor, în al doilea rînd prin producerea „interferonilor” de către celule. Să ne oprim puțin asupra noțiunii de „interferon”. În mod experimental s-a constatat că nici o persoană nu suferă în același timp de două boli virale, pe cînd mai multe boli microbiene pot coexista la același om. Totul se petrece ca și cum organismul ar fi protejat împotriva oricărei noi afecțiuni virale cîtă vreme suferă de o altă boală virală. Acest fenomen zis de „interferență” intriga pe medici și biologi.

Descoperirea în 1960 de către biologii englezi Andrews și Isaacs a unei substanțe elaborate imediat de celule ca răspuns la atacul virusului a clarificat această problemă. Substanța respectivă, o proteină, pe care descoperitorii ei au botezat-o „interferon”, rămîne prezentă în țesuturi pînă ce organismul a izbutit să biruie boala. Avînd un caracter nespecific (spre deosebire de anticorpi), interferonul apără celulele de atacul altui virus și, în același timp, le ajută să combată primul agresor. El nu circulă liber în sânge ca anticorpii și nici nu rămîne fixat locului, odată terminată coalescența. Interferonul nu asigură deci o protecție antivirală pe termen lung. El reprezintă o armă de apărare imediată și trecătoare, dar care joacă — pare-se — un rol hotărîtor în modul în care organismul învinge o boală virală.

Pornind de la această descoperire de un interes excepțional, cercetătorii sovietici, englezi și americani s-au gîndit să utilizeze interferonul ca un fel de vaccin împotriva afecțiunilor virale. El ar fi cu atât mai prețios cu cît practic este singurul leac împotriva acestei categorii de boli, antibiotele fiind total inactice față de virusuri. Experimentele au arătat că prin

inocularea unui virus la un animal care fusese injectat în prealabil cu interferon, boala nu s-a mai manifestat. La majoritatea persoanelor care s-au oferit voluntar pentru această experiență s-a împiedicat apariția pustulei variolice, după introducerea interferonului sub piele. După virusologii sovietici, interferonul este activ profilactic mai ales contra virusurilor gri-

pei, pojarului și poliomielitei. În aplicații locale, interferonul dă rezultate bune în tratamentul herpesului corneean. Trebuie precizat însă că interferonul nu este specific decît pentru specia animală care l-a produs, cel obținut de la găina sau cal fiind total inactiv pe om.

Dr. Leonid Grekov

AFLAȚI CĂ...

...95% din totalul bolilor de inimă sînt provocate de următoarele patru cauze, în ordinea frecvenței și importanței lor:

1. Arterioscleroza, care duce la îngroșarea arterelor;
2. Hipertensiunea arterială, care cauzează oboseala inimii;
3. Infecția reumatică prin lezarea miocardului și a valvelor (clapelor) inimii a căror deformare definitivă o provoacă;
4. Sifilisul care atacă pereții arterei aorte.

...creierul omului consumă circa 40—50 ml oxigen într-un minut, adică 1/6 din cantitatea de oxigen consumată de întregul organism în acest timp. Oxigenul favorizează activitatea întregului sistem nervos central.

...munca fizică ordonată și rațională, la fel ca și exercițiile fizice fortice musculare inimii. O inimă antrenată pompează la fiecare contracție 80—100 ml. sînge, în timp ce o inimă neantrenată pompează numai 50—60 ml. sînge. Inima este de altfel cea mai puternică pompă care există. În decurs de o oră, inima bate de circa

4320 ori, iar energia pe care o cheltuiește de-a lungul unei zile de lucru echivalează cu 29 000 kilogrametri (kilogrammetrul fiind forța necesară pentru a ridica un kg, la înălțimea de 1 m). La sfîrșitul unei vieți de 70 de ani, activitatea inimii poate fi echivalentă cu forța necesară pentru urcarea unui tren cu numeroase vagoane la o înălțime egală cu muntele Mont-Blanc. Cel 5 litri de sînge pe care-i pompează inima circulă printr-un sistem de vase (artere, vene, capilare), constituind o rețea, care, desfășurată la un singur om, ar aunge lungimea enormă de 150 000 km.

...cel care a descoperit, în 1847, proprietățile anestezice ale cloroformului a fost englezul Simpson. Biserica catolică s-a ridicat împotriva anesteziei, mai ales cînd aceasta era aplicată la nașterile dureroase, cu un argument într-adevăr „științific”: anume versetul biblic „femeia trebuie să nască în dureri”. La care Simpson a răspuns la rîndul său cu un alt citat din biblie: „Dumnezeu nu are de a-i scoate coasta lui Adam pentru a o crea pe Eva, l-a cufundat pe acesta într-un somn adînc”. Prin urmare, cea hidea înțelegere, dumnezeu făcuse conștient intervenție chirurgicală sub narcroză.

— Ei da... Acum a fost numit aici șef al cancelariei guvernatorului.
 — Ce slujbă mai e și asta?
 — O, e o slujbă înaltă! Un post important: mina dreptă a guvernatorului.
 — Iete-te! Care va să zică e cineva! El, slavă Domnului... Slavă Domnului! vorbi repede gazda, trăbăluind la samovarul pus pe masă. Poate ne-o fi și nouă de ajutor Stepan așa al dumitale... Acum cred că pe Kolecika ai să-l dai neapărat la liceu...
 — Nu știu... Încă nu m-am gândit la asta... Adică, firește, se înțelege de la sine că pentru mine unul, o să facă tot ce-i cu putință, răspunse părintele Afanasi, ducind gura la paharul de ceai și frigându-și buzele. Era într-o stare de deosebită surescitare. Sorbindu-și la repezeală ceaiul, refuză al doilea pahar, cu toate că era mare amator de ceai. Pășea încoace și încolo prin odaie, pufăind din pipă.
 În vremea asta, Matriona Gavrilovna își și făcea tot felul de planuri, gândindu-se cam cum și cam ce ar putea aranja prin mijlocirea lui Laevski.
 — Ho și dumneata, Matriona Gavrilovna! tresări părintele Afanasi, parcă dezmeticindu-se din visare. Ce-ai tăbărit așa pe el? Nici n-a apucat bine omul să vadă ce și cum, că dumneata... Bun înțeles, am zis: face el totul, numai că trebuie puținică răbdare... Dar despre de-alde astea, mine nu-i suflu o vorbă... Și acum, îngăduie-mi să mă hodinesc și eu; știi, ca de la drum — mă trage la somn.
 — Așternutu-i gata; poftim matala.
 Părintele Afanasi trecu în odaia cealaltă și se culcă în pat. Nu putea însă cu nici un chip să adoarmă. Începu iarăși să se gindească la prietenul său și, de rindul acesta, viselor curate și inocente li se adăugă ră, cu totul pe neșimțite, și considerațiunf de ordin

IN BIBLIOTECA
 „VEAC NOU”
 au apărut în 1964:

37 S. SMOLIANŢIKI : În amurg.
 38 A. DNEPROV : Ultima experiența.
 39 A. IUGOV : Raspuitn — făcătorul de minuni.
 40 ILIA ZVEREV : Doi aprilie.
 41 A. ȘAROV : Fotografia.
 42 OTAR DEMETRAȘVILI : O întâlnire neașteptată.
 43 EMANUIL KAZAKIEVICI : Vizita.
 44 VASILII SUKȘIN : Examen.

bul unei monede de douăzeci de copeici, căpătă un și-rag întreg de covrigi.
 Orologiul bătu de nouă ori și părintele Afanasi o luă zorit spre casa prietenului său. Nu fu lăsat să intre neanunțat. Surise la gândul că i-a prins bine cartea de vizită și l-o înmină lacheului.
 Lacheul se întoarse într-un minut:
 — Pofțiți la cancelarie. V-am spus doar!
 — Spune-i lui Stepan Nikolaevici că trebuie să-l văd imediat, aici.
 Lacheul se îndepărtă din nou, în silă.
 — Pofțiți, rosti el apoi, ridicând din umeri și invitându-l pe vizitator în cabinet.
 În dosul unui birou mare stătea un bărbat de vreo treizeci de ani, îmbrăcat într-un halat de casă gri, cu revere roșii și cu ciucurii cordonului de aceeași culoare, cu fața puțin buhăită, cu barbișon și cu ochelari fumurii pe nas.
 Părintele Afanasi îl recunoscu numaidecât pe prietenul său și era gata să i se arunce de gît, cînd acesta făcu un pas înapoi.
 — Ce doriți dumneavoastră?
 — Steopa! Oare nu mă mai cunoști? Să mă fi uitat tu pe mine? scînci părintele Afanasi, gîtuț de emoție.
 — Nu vă cunosc deloc.
 Oaspetele rămase buimac.
 — Pe mine? Nu mă cunoști tu pe mine, prietenul tău de la seminar?
 — Iertați-mă, dar nu-mi aduc aminte... Aveam foarte mulți prieteni, replică Laevski cu fermitate în glas, de altminteri roșind ușor.
 Părintele Afanasi se fistici și mai rău.
 „Oare glumește? îi fulgeră prin cap. Atunci ar trebui s-o sfîrșim cu gluma!”

Fața severă și imperturbabilă a lui Laevski nu lăsa însă cituși de puțin loc pentru astfel de bănuiele. Stătea în aceeași poziție, în dosul biroului, rezemat de marginea mesei cu două degete de la mîna stîngă.
 — În fond, ce doriți de la mine? rupse el primul tăcerea.
 De data aceasta părintele Afanasi înțelese totul. Fața lui, pînă atunci roșie, căpătă deodată o paloare mortală, buzele începură să-i tremure, ochii porniră să-i clipească de zor. Trebui să facă eforturi mari ca să-și stăpînească lacrimile.
 — E-eu? rosti el în sfîrșit, cu vocea tulburată. Eu? Ni-i-mic, spuse prelung. Eu... uite-așa... doream să ne vedem... Iertați-mă pentru... deranj...
 I se puse însă un nod în gît și nu mai fu în stare să sfîrșească fraza. Dădu de câteva ori din cap, ceea ce voia să însemne, probabil, un gest de rămas bun, și se îndreptă spre ușă, fără a mai întoarce capul. Abia cînd se văzu în vestibul, începu să se agite, căutînd ungherul unde lăsase pălăria și bastonul. Luîndu-le, părintele Afanasi ajunse la ușa de la intrare, cînd deodată, covrigii puși în pălărie căzură jos și, rupînd hirtia în care erau împachetați, se risipiră cu zgomot prin încăpere.
 — Părinte, v-ați pierdut cumpărăturile, încercă să-l oprească lacheul, dar vizitatorul era acum departe. Fugea în lungul străzii și la o cotitură fu cît pe ce să trîntească la pămînt o țărancă încărcată cu ulcioare de lapte. Pălăria îi căzupe pe ceafă, părul i se zburlise. Așa intră val-virtej în curtea Matrionei Gavrilovna.
 — Părinte, v-ați pierdut cumpărăturile, încercă să-l oprească lacheul, dar vizitatorul era acum departe. Fugea în lungul străzii și la o cotitură fu cît pe ce să trîntească la pămînt o țărancă încărcată cu ulcioare de lapte. Pălăria îi căzupe pe ceafă, părul i se zburlise. Așa intră val-virtej în curtea Matrionei Gavrilovna.
 — Ivan! strigă el. Ivan, pune calul la căruță. Repede! Mergem acasă. Hai, mișcă!
 Apoi se repezi în odaie, unde în momentul acela nu

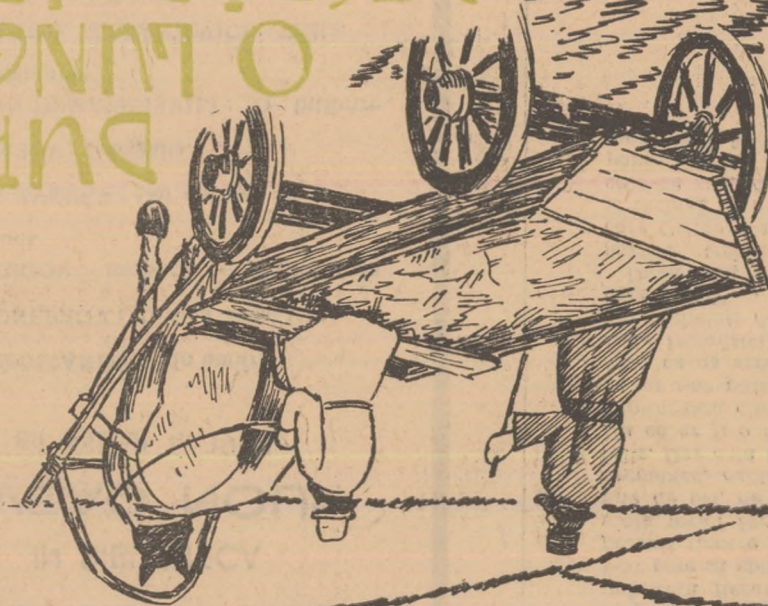
decurs de cel mult șase luni să adune toate operele sale și să prezinte textul lor integral, indicînd, pe cît se poate, locul, timpul și semnătura sub care a fost publicată fiecare din aceste opere. E ca și cum mi s-ar cere să spun cu precizie locul, ziua și ora cînd am pescuit fiecare din pești pe care i-am prins în toată viața mea! Iar eu am fost la pescuit de cel puțin o mie de ori, de cînd mă știu. Contractul mi cere, de asemenea, ca totul să fie gata pregătit pînă în luna iulie. Dar asta ar însemna o adevărată muncă stîncă! Nu că ar fi o muncă grea, dar e cu neputință s-o îndeplinească cineva într-un timp atât de scurt, deoarece nu s-ar ar putea face decât încetul cu încetul, pe măsură ce as scoate din prăpastiile trecutului operele mele împrăștiate prin toată lumea. Doar sînt 20 de ani încheiați de cînd public încercă de le găsește dacă poți!”
 După cum se vede, povestirea „După o lungă despărțire” trebuie inclusă printre acele producții pe care Cehov n-a reușit să le descopere la timp spre a fi incluse în operele sale. De-a lungul anilor, editurile ce s-au succedat au înțeles seama de prima culegere și povestirea pe care o publicăm în acest număr a ră-mas uitată în paginile revistei „Svet i Leni”.

și reviste de-a lungul a aproape două decenii, le-am uitat. Am uitat și titlurile povestirilor, și numele cu care le-am semnat, chiar și numele revistelor în care au fost publicate. Ca să reconstitui totul în minte, ar trebui să recitesc toate scrisorile redactorilor și ale editurilor pe care le-am păstrat. Dar n-aș putea face acest lucru, adică să revăd scrisorile, înainte de luna aprilie, cînd mă întorc acasă. Pe de altă parte n-aș putea să îmi redăm amintirea a ceea ce am scris în numări en as putea să mă descurc în maldărul de scrisori adunate în răstimp de douăzeci de ani. Și afară de asta, în momentul de față, nu am, la mine la conac, nici un om cu stîmă de carte. Dar ceea ce voi fi uitat constituie o înfrîmă parte din tot materialul și nu trebuie să se înăd seama de el la împărțirea lui pe volume. Pe povestirile și operele dramatice pe care le voi găsi nepotrivite pentru culegerea de opere, voi pune mențiunea: „Nu va fi inclusă în culegerea de opere”. Vă mulțumesc pentru propunerea de a mă ajuta, de a-mi trimite revistele de care am nevoie. Oskolki și Strekoza le am, iar din Budnik mi copiază cineva la Moscova. Nu cumva aveți Sverciok și Zritel (anul doi)? Dacă le aveți, fiți bun și trimiteți-mi-le la Ialta, ori le înapoiez imediat ce nu mai am nevoie de ele”.
 În altă scrisoare, de astă dată adresată lui P. A. Serghienko, referindu-se la contractul ce i se prezenta-se spre semnare, Cehov făcea următoarele observații:
 „Există în contract un punct cam ciudat: «4) Cehov lasă totuși la latitudinea lui Marks să renunțe la dreptul de proprietate asupra vreunui din operele lui noi, dacă această operă — datorită calitatilor ei literare — va fi găsită ca neconformă de a fi inclusă într-o culegere de opere». De cine să fie găsită? Asta ar însemna să se lase cîmp liber bunului sau plac! Și mai este un punct ciudat: «7) Cehov își ia obligația ca în

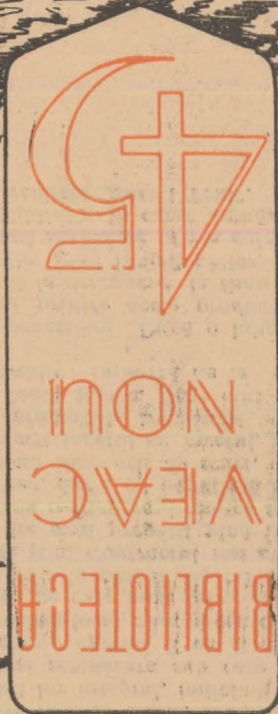
riul larg peste care trecea bacul. Cînd ajunse și el la malul apei, bacul tocmai se desprinsese de țărîm, pornind-o înspre cealaltă parte a riului.
 — Ei, acum întîrzii sigur! rosti cu un oftat părintele Afanasi, așezîndu-se pe malul înalt și prăpăstios, cu gînd să aștepte căruța, a căreia i-o luase înainte cu o jumătate de verstă.
 Se întunecase de-a binelea cînd părintele Afanasi se apropia de căsuța cenușie a Matrionei Gavrilovna, văduvă de diacon, o rudă îndepărtată de-a preotului, la care el obișnuia întotdeauna să tragă.
 — Părinte Afanasi! Ce te-adeuce pe la noi? îl întîmpină bucuroasă Matriona Gavrilovna.
 — Ia o trebușoară, răspunse preotul, dînd binețe stăpînei casei. Vezi, poruncește să dea jos din căruța făina, miera și tot ce ți-am mai adus, bolborosi apoi oaspetele, trecînd pragul odăiței sărăcăcioase.
 — Totdeauna cu daruri! Să-ți fie rușine, părinte! încercă să-l mustre femeia.
 — Iaca na! Așa daruri...
 Matriona Gavrilovna o zbughi afară, ca să dea „porunca” cuvenită. În vremea asta, părintele Afanasi se apucă să se curețe și să se spele, pentru că pe sutana, pe părul și pe fața lui se așternuse un strat gros de praf.
 — Și cu ce treabă zici că ai venit? îl întrebă Matriona Gavrilovna, întorcîndu-se în odaie.
 — Ce, nu știi! A venit aici bunul meu prieten Stepan... Stepan Nikolaevici Laevski... Cred că-l mai ții minte pe Steopa, nu? Ei bine, de el e vorba.
 — Cum să nu-l țin minte! Ba îl țin minte chiar foarte bine. Il știu, doar, de cînd era uite-așa. Și Matriona Gavrilovna duse mîna la distanța de un arșin de la podea.

Pe drumul de țară ducă la capitala guberniei înainta prin colb o căruță trasa de un cal. În căruța se ședea un preot tînăr, slăbănog. Era pe la astîntîtul soarelui: zăpușala de peste zi, o zăpușala de iulie, slăbea tot mai mult. Pe lanurile de secară ce mărgineau drumul de amîndouă părțile se așternău umbre rele, stîrînd nori de praf...
 După o lungă despărțire

DESPĂRTIRE
O LUNGĂ
DUPĂ

CEHOV
O POVEȘTE VIATA A LUI

8

pur practic, sugerate de convorbirea cu Matriona Gavrilovna.

„Chiar așa, își zise părintele Afanasi, acum îl dau neapărat pe Koliușa la liceu. Mare lucru pentru Steopa să-l ia la el? Alimenta, vezi bine, i-aduc eu... E cu totul altceva decît să stea în gazdă la Matriona Gavrilovna. Oricum, omul are studii universitare! Îl dau la liceu, îl dau neapărat, ca să nu tragă și el mița de coadă ca mine... Pe urmă, cînd o mai crește și Serioja...”

Aici însă părintele Afanasi se opri deodată și fără să vrea roși.

„Va să zică te gîndești la avantaje, ai? Nu la prieten și gîndul, ci la poziția și posibilitățile lui?” se întrebă el. Și, fiind un om cit se poate de franc și sincer, cîntări numaidecît în cap toate argumentele pro și contra ale acestei situații și își răspunse ferm: „Nu, nu asta îmi trebuie mie, Steopa, dragul meu!”

— Iha!... s-a făcut ceasul douăsprezece, tresări părintele Afanasi, auzind bătaia orologiului din oraș. După care strigă: Matriona Gavrilovna!

— Ce e? răspunse femeia din odaia cealaltă.

— Miine să mă trezești mai devreme!

— Bine...

Degeaba mai ceruse părintele Afanasi să fie trezit, căci se sculă înaintea tuturor, dis-de-diminează, pe la 6. Văzînd că era mult prea devreme, încercă în fel și chip să-și omoare timpul. Dădu din nou cu vax și frecă bine cu peria cizmele pe care le lustruise mai înainte vreun sfert de ceas și care luceau ca oglinda. Se strădui să piardă cit mai mult timp cu spălatul, cu pieptănatul și cu celelalte detalii ale toaletei sale. Iar cînd fu gata cu toate, adică atunci cînd își puse sutana de zile mari, din postav gri, cu manșete bleu, se așeză la masă, tăie dintr-o foaie de hîrtie o carte

9

de vizită alungită și scrise pe ea cu scrisul lui frumos: „Preot Afanasi Serghievski”: Apoi ieși în stradă.

Orologiul orașului bătu orele opt. Părintele Afanasi întrebă prima precupeață: ce-i ieși în cale:

— Știi dumneata cumva unde stă șeful cancelariei guvernatorului?

— Nu știu, părintele. Slujbașii de la cancelarie stau uite colo, în suburbie.

— Auzi, slujbașii! rise părintele Afanasi, depărtîndu-se de precupeață. Găsi totuși cu cale s-o lămurască: Ehe, mătușică, nu, ăsta-i mai mult decît un slujbaș!

Zărînd apoi în depărtare un vardist, grăbi pasul într-acolo, agitîndu-și de zor bastonul. Dar nici vardistul nu-i putu da informațiile dorite. Fu nevoit să se ducă chiar la cancelarie și abia acolo află adresa exactă.

Cînd, în sfîrșit, ajunse la căsuța frumușică pe ușa căreia lucea o tăbliță de alamă cu inscripția: „Stepan Nikolaevici Laevski”, inima începu să-i bată mai cu putere. Examină îndelung și cu atenție inscripția, înainte de a trage de clopoțel

— Stepan Nikolaevici e-acasă? îl întrebă pe lacheul care-i deschise ușa.

— Doarme încă. Ce doriți? Nu primește aici petiționarii. Pofțiți la cancelarie.

— Eu vreau să-l văd pe Stepan Nikolaevici acasă Cînd se scoală?

— La ora nouă, răspunse lacheul și trînti ușa.

Părintele Afanasi se uită la ceas. Era nouă fără un sfert. Trebuî să omoare sfertul ăsta de oră hoinărînd pe stradă. Trecînd prin dreptul unei simigerii, își aduse aminte că aici putea să cumpere covrigii aceia care-i plăceau pe vremuri atît de mult lui Steopa. Un gînd năstrușnic îl făcu să intre în simigerie. În schim-

Numerul acesta din „Biblioteca Veac nou” găzduiește o povestire de Anton Cehov, care n-a mai văzut lumina tiparului din 1882. În anul acela, povestirea a apărut în revista „Svet i Teni” (Lumina și umbra) în numeroase din 3 și 11 mai, dar ea n-a fost inclusă în nici una din colecțiile de opere ale scriitorului. Motivul? O explicație îndreptată în acest sens ne-o pot oferi câteva fragmente din corespondența lui Cehov cu primul editor al operelor sale, Adolf Feodorovici Marks. Într-una din aceste scrisori, Cehov îi scria lui Marks:

„Vă voi prezenta toate operele mele literare și dramatice pe care le-am tipărit vreodată fie sub numele meu, fie sub vreun pseudonim, fără să las la o parte nici pe cele mai mărunte. Unele din ele au și intrat în colecțiile de opere ale scriitorului. Unele sunt la mine și lucrez acum la redactarea lor, iar altele, despre care n-aș putea spune deocamdată că sînt, se transcriu din înstrăinarea mea la Petersburg și la Moscova, și le voi avea nu mai tîrziu de luna martie. Nu am date precise: o bună parte din povestirile, publicate în nenumărate ziare

O povestire uitată

12

se afla nimeni, se trînti pe pat și începu să plîngă ca un copil.

— Incotro, părinte Afanasi? se tîngui Matriona Gavrilovna cînd se întoarse de la piață și văzu musafirul suit în căruță.

— Rămii sănătoasă. Mă duc acasă.

— Nici să nu te gîndești. Nu te las eu așa. Cum să pleci la drum fără să pui ceva în gură? Dă-te jos și haidem în casă!

Dar părintele Afanasi era neclintit în hotărîrea luată. Se dădu jos din căruță numai ca să-și ia rămas bun de la stăpîna casei, după care zori plecarea.

— Nici nu mi-ai spus nimic de prietenul ăla al dumitale, îi strigă din urmă Matriona Gavrilovna.

— Altă dată, altă dată, dădu din miini părintele Afanasi.

Nedumerită și pînă la urmă îngrijorată, Matriona Gavrilovna rămase așa în mijlocul curții, cu coșnița în mînă, pierzîndu-se în tot felul de presupuneri și străduindu-se să priceapă pricina adevărată a ciudaței și nemaipomenitei purtări a oaspetelui său

În rominește de GR. LĂPUȘNEANU

Niciodată încă apropiindu-se de oraș, nu se arăta părintele Afanasi altă de zorit și alta de nerăbdător ca acum. În seara asta avea să îmbrățișeze pe un coleg de școală cu care nu se mai văzuse de după alta, amintiri din vremea fetică a tinereții și a vieții de seminar. Oricît o fi fost ea de urtă în realitate viața asta, oricît amar o fi îndurat și oricîte lacrimi o fi vărsat el pe vremea aceea, îi făcea totuși

pede la picior.
Zicînd acestea, se dădu jos din căruță și o luă re-

E opt! Cînd mai ajungem? Uf!
le Afanasi, uitîndu-se la ceasornicului de modă veche.

— Într-zeamă! Într-zeamă negreșit! se văta părintele coadă, dar nu grăbi pasul.
se, îi arse un bici călîntului. Acesta dădu o dată din repede, răspunse vizitului, și, ca o întărire a celor spus-

— Degaba i-aș da bătaie, părinte, ca tot n-o ia mai cu oale.
— Da-i bătaie, Ivan! Ca așa, parca ducem o căruță

se suci iar în leagan.
— Ce de-a nisp! Ota preotul în loc de răspuns și

— Așa-i pe-aici părinte, de cînd lumea și pămîntului!
tenoasă spre preot.

— Rădău! de pe capră își întoarse fața mare și prietore!
Far-cam merge printr-un pustiu cu nispuri mișcă-

destăcîndu-și larg brațele, cu ochii la roțile căruței.
— Ce de-a nisp! Vai, e ceva îngrozitor! Zicea, arate mirarea la vederea nispului de-aici.

— Ce de-a nisp! Vai, e ceva îngrozitor! Zicea, arate mirarea la vederea nispului de-aici.
mergea acum îi era bine cunoscut, nu conținea să-și

nerăbdător în căruța și, cu toate că drumul pe care Parintele Afanasi (așa îl chema pe preot) se tola

4

5

plăcere acum să se lase în voia aducerilor aminte, în rîndul cărora, chiar și printre cele mai mărunte, figura neapărat prietenul său Steopa, aci sub înfățișarea unui băiețuș mititel încă, care se smiorcăia în fiecă clipă, necăjit de colegii zurbagii, aci sub cea a unui tînăr cu bărbia bine rasă — Steopa teologul.

Soarta haină îi despărțise pe cei doi prieteni. După absolvirea seminarului, Steopa, care era orfan, făcuse rost de ceva bani, din care o bună parte i-i dăduse chiar părintele Afanasi, și plecase să învețe la universitate. Cît despre părintele Afanasi, împovărat de grija ce trebuia s-o poarte bătrînei sale mame și celor doi frați mai mici, el nu-și putuse îngădui luxul studiilor universitare și trebuise să se preoțească deîndată ce absolvise seminarul.

Greu le-a fost celor doi prieteni să se împace cu gîndul despărțirii. Cîte nopți au stat ei de vorbă, cît și-au jurat să nu se uite niciodată unul pe altul și să nu se piardă din vedere! Atunci, părintele Afanasi a avut mult de furcă pînă l-a înduplecat pe Steopa să ia banii. „Nu iau! Rămii și tu fără nimic!” se împotriva Steopa, lucru cu desăvîrșire exact, pentru că erau într-adevăr ultimii bani, luați și aceștia de părintele Afanasi ca împrumut pentru „hirotonisire”.

Dar iată că venise și clipa despărțirii. Cei doi prieteni plîngeau în hohote. Dacă nu era însoțitorul lui Steopa, un om aspru din fire, care-l tot zorea să plece o dată, cine știe cît ar mai fi zăbovit ei așa, luîndu-și rămas bun. În cele din urmă vizitului a urnit căruța din loc și după două-trei minute ființa atît de dragă părintelui Afanasi a dispărut din vedere...

Aducîndu-și aminte de clipa aceea, deși episodul se petrecuse cu mulți ani în urmă, părintele Afanasi era gata să izbucnească iar în plîns.

— Ce-o fi cu el de n-a mai dat un semn de viață de cinci ani? se întrebă în șoaptă, apropiindu-se de

HAMLET — un subiect modern

La Festivalul filmului de la Veneția a participat și regizorul sovietic Grigori Kozintev, autorul celui mai recent „Hamlet” cinematografic. Se știe că Kozintev a asigurat nu numai punerea în scenă, ci a scris și scenariul după marea tragedie shakespeariană. De altfel, tot el a semnat în 1962 o lucrare (e vorba de data aceasta de o carte) în legătură cu opera „Bătrânului Will”.

Intr-o convorbire avută la Veneția cu criticul cinematografic francez George Sadoul, Kozintev își expune punctele sale de vedere cu privire la „Hamlet”. Asemenea tuturor marilor opere clasice, prin confruntarea cu o nouă epocă și cu o nouă generație, și aceasta capătă de fiecare dată un sens nou. Pentru Kozintev zbuciumul prințului Danemarcei este un subiect esențialmente modern și profund contemporan. Dacă n-ar socoti așa, nici n-ar fi lucrat asupra lui, deoarece după propria sa afirmație, el detestă filmele istorice, de mare montare și cu costume de epocă.

„După mine, nu avem de-a face cu o tragedie a răzbunării, ci cu una a conștiinței, cu conflictul dintre o ființă umană și niște fapte inumane. Hamlet apără demnitatea omului împotriva cruzimii societății din vremea sa”.

Kozintev arată că, chiar dacă ar fi avut posibilitatea să-și realizeze filmul în Danemarca, în castelul în care zice-se s-au petrecut evenimentele narate de Shakespeare, el ar fi refuzat, deoarece nu intenționa să descrie un lăcaș regal anume, ci să dea o imagine poetică și tragică a unei monarhii care domnește despotice.

După Kozintev, forțele împotriva cărora se ridică Hamlet sînt: regele parvenit pe tron în urma unui asasinat; Polonius care intruchipează un sistem abject de educație a tineretului; Rozenkrantz și Guldenstern, exemple vii ale carieristilor care se bucură de prețuirea unei astfel de orînduirii. Hamlet însuși nu este nici pe departe un revoluționar propriu-zis,

ci mai curînd un eretic, un revoltat, care respinge tot ceea ce i-ar putea oferi această orînduire. De fapt, sarcina pe care și-o impune el nu este altă decît a răzbuna omorul căruia i-a căzut victimă tatăl său, ci de a trezi conștiința celor din jur.

„Pentru mine, subliniază Kozintev, una din ideile fundamentale ale lui Shakespeare, în întreaga lui operă, este că natura omenească e frumoasă, dar că epoca în care a trăit el tindea să nimicească această natură. Aici trebuie căutat și sensul profund al monologului a fi sau a nu fi.

Regizorul sovietic a insistat asupra a trei elemente fundamentale, care alcătuiesc nu numai decorul, ci un adevărat subtext al filmului: stîncă, fierul și focul. Stîncă simbolizează răceala veșnică, moartea. Fierul semnifică cruzimea, războiul, persecutarea oamenilor și a sentimentelor lor. Focul este elementul prometeic al răscoalei, lumina, eterna mișcare a conștiinței umane împotriva a tot ce este static și pietrificat.

Kozintev mărturisește că este un fanatic al lui Shakespeare. De aceea a și preferat, ca limbă străină, engleza francezei. De altfel a rămas neuitată în amintirea leningrădenilor montarea „Regelui Lear” pe care a făcut-o el în timpul celui de al doilea război mondial, cînd cetatea de pe Neva era asediată de hitleriști.

În mod deliberat Kozintev a ales pentru rolurile lui Hamlet și Ofeliei doi actori care nu mai interpretaseră niciodată pe Shakespeare, nici pe scenă, nici pe ecran: Innokenti Smoktunovski și Anastasia Vertinskaja.

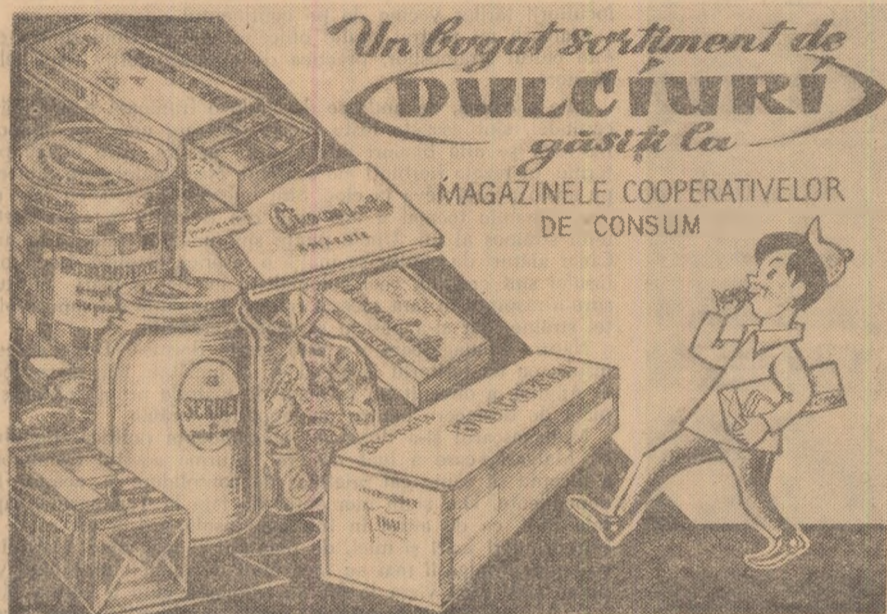
Regizorul sovietic dă o seamă de intere-

sante detalii cu privire la muzica filmului său, al cărei autor este, după cum se știe, Șostakovici. Acesta a scris de altfel partitura tuturor filmelor lui Kozintev, cu excepția lui „Don Quijote”. În „Hamlet”, muzica joacă un rol foarte important, acela de comentariu filozofic pe tema conștiinței, ocupînd un loc analog celui al corului în tragediile antice. Șostakovici a ales pentru tema spectrului un psalm englez din secolul XVI, care nu are nimic mistic într-însul. Tema Ofeliei este împrumutată dintr-un cântec popular din epoca elisabetană. Această temă a fost scrisă mai întîi pentru vioară și pian, apoi numai pentru pian și în cele din urmă pentru celesta (un fel de clavecin de la începutul secolului XVII).

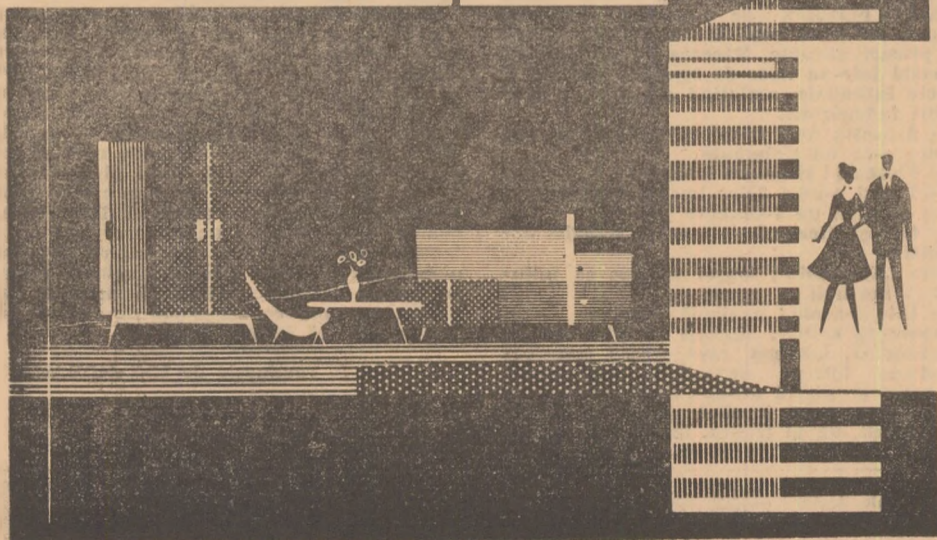
În sfîrșit, un ultim detaliu: pentru a reprezenta spectrul tatălui lui Hamlet, Kozintev s-a inspirat dintr-o armură aflată în colecțiile Ermitajului. Sub viziera ei se află mulajul unui cap omenesc din fier forjat. Acesta i-a dat regizorului posibilitatea să înfățișeze un spectru cu o înfățișare metalică și cu ochi strălucind în întuneric.

M. N.

INCHEIATI ASIGURARI DE BUNURI ȘI PERSOANE

ADAS

Important!

S-a prelungit pînă la 20 septembrie desfacearea cu mari reduceri de prețuri — 20—30% — a unor produse textile — încălțăminte, specifice sezonului de vară.

Nu uitați! Numai pînă la 20 septembrie vă puteți procura tricotaje, țesături, confecții, încălțăminte, galanterie-marochinărie, moderne, de bună calitate în sortimente variate de sezon cu prețuri reduse.

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulți și copii
Modele, contexturi
și culori diferite

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări: Produsele se spală în apa caldă în care se adaugă puțin „Alba lux” (o lingură la 5 litri apă). Se clătește în apă caldă și apoi rece. Se store prin presare. Nu se usucă prin alinare și nici pe sobă sau calorifer.

Primăvara

în Madagascar

În această splendidă insulă din Oceanul Indian luna august vestește sfârșitul iernii, iar septembrie începutul primăverii. Paradoxal, la prima vedere, deși cu toții am învățat la geografie că în perioada când în nord e vară, în emisfera neobișnuită ca în numai câteva ore să ajungem din vara moscovită în iarna Madagascarului.

Ca și pe meleagurile noastre, în Madagascar întâia vestitoare a sfârșitului iernii este mimoza. Lungi de aproape un metru și jumătate, ramurile cu flori pufoase, rupte de pe copaci gigantiști, se deosebesc și în același timp seamănă mult cu sora lor mai modestă care crește în Europa.

De altfel cam la atât se reduce asemănarea dintre iarna noastră și cea din Madagascar. În această insulă termometrul nu coboară niciodată sub 13°. De multe ori, alături de copacii care își leapădă podoaba de frunze, pot fi văzuți arbori cu coroane stufoase și flori.

În preajma orașelor, cit cuprinzi cu ochii vezi o bogată paletă de nuanțe care-ți taie respirația. Pământul roșcat, văduvit pe alocuri de iarbă, are reflexe liliachii, roz și rubinii. Pe ogoarele din văi se zăresc, alături de fișii cenușii de pământ proaspăt arat, petece verzui cu semănături abia răsărite, chihlimbarii ori gri-gălbui, acoperite cu orez dat în pîrg, trestie de zahăr și porumb.

Jungla ocupă o suprafață destul de mare din teritoriul Madagascarului. Palmierii uriași de rafie sint presărați de jos pînă sus cu mlădițe tinere, din care pricină par tot timpul ciufuliți. Crengile li se încovoie sub povara unor fructe lunguiețe, ciadate. Între palmieri se întinde un zid de tufişuri și iarbă înaltă, care împiedică accesul în junglă.

Jocul zglobiu al culorilor se observă și în lumea animalelor. Poți vedea de pildă cuci sinilii zburind din creangă în creangă, iar la marginea șoselei, într-un cîrd de porumbei sălbatici obișnuți cițiva hulubi cu penele vopsite în verde întunecat. Păsări negre și albe, albastre și galbene stau cocoțate în virful copacilor împodobiți cu flori portocalii, roșii, liliachii și sinilii.

Într-una din zile, în timp ce ne plimbam pe țărmul Oceanului Indian am intrat într-o pădure foarte asemănătoare cu un deșeu de ferigi gigantice. Totul în jur era atât de neobișnuit, de nou, încît mi-am spus că scenariștii care ar dori să turneze un film fantastic despre o altă planetă ar trebui să vină neapărat acolo, căci natura le-a pregătit un decor surprinzător de frumos și adecvat.

O stradă în terase din Tananarive

În hățiturile pădurii tropicale de lingă țărm, între plantații de banani, portocali și ananas stau pitite colibe șubrede ale țăranilor săraci, înjghebate dintr-un fel de rogojini împletite din iarbă. Pe un platou se înalță alt tip de case țăărănești, construite din gresie roșie sau lut. Multe dintre ele au chiar un etaj și sint prevăzute cu niște orificii înguste, un soi de ferestre fără sticlă. Numai casele locuitorilor mai înstăriți și centrele de benzină ale monopolurilor petrolifere străine au geamuri.

Colibele sint împrejmuite cu țăruși. De multe ori poți vedea cum în virful unui țăruș, adînc înțepat în pămînt, începe să crească un ghemotoc de frunze de palmier. Se vede că pămîntul acestui ținut este foarte fertil, dacă o tulpină proaspăt tăiată și înfiptă în el prinde din nou viață.

Dar dintre toate spendorile acestei insule, cea mai uluitoare pare a fi populația ei. Cînd am văzut primii malgași, am avut impresia că-i cunosc de mult. Păreau a fi filipinezi, nu locuitorii ai Africii. Dealtmînteri cultura și limba malgașă sint înrudite cu cele ale grupărilor polinezo-malaieziene și nu au aproape nimic comun cu limba și cultura Africii, în ciuda faptului că populația din nordul insulei seamănă mai mult cu locuitorii țărilor vecine de pe continentul negru.

Malgașii au păstrat multe obiceiuri vechi. Unul dintre ele este cultul strămoșilor, practica de a aduce jertfe spiritelor acestora.

Pe o colină, de unde se deschide o frumoasă panoramă a capitalei, sint așezate niște pietre funerare albe. În mijlocul pietrelor se află blocuri de culoare neagră, care lucesc puternic, în razele fierbinți ale soarelui. Niște găini care rătăcesc pe acolo poartă ceva în cioc. Sint bucățele de seau, cu care un țăran vîrtnic tocmai a uns unul din blocuri: a adus jertfă unui strămoș al lui. Unele pietre sint unse cu miere sau unt. Chiar alături de cimitir se înalță o biserică catolică. Locuitorii insulei sint creștini, căci colonialiștii au depus mari eforturi spre a răspîndi în țară această religie. Populația s-a supus voinței străine, dar și-a păstrat și vechea credință.

Natura Madagascarului este foarte darnică. Dar această insulă, cu un teritoriu de două ori și jumătate mai mare decît al Angliei, a devenit un furnizor de materie primă ieftină și o piață de desfacere pentru monopolurile străine.

Madagascarul și-a dobîndit independența politică. Republica Malgașă, care a luat naștere în urma acestui eveniment, a început să caute căi prielnice de consolidare a acestei independențe. Dar și în momentul de față la Tananarive, capitala țării, ca de altfel în întreaga insulă, există tot soiul de întreprinderi mari și mici, de plantații și magazine aparținînd străinilor. Malgașii mai au încă mult de muncit pînă cînd vor putea să-și facă viața la fel de frumoasă cum e natura țării.

În Madagascar e primăvară, primăvara libertății, care făgăduiește să aducă cu timpul roade bogate poporului.

E. Perevoșcik

În drum spre Amaltea

12.

Nuvelă de aventuri științifico-fantastice de A. și B. STRUGATKI

(Urmare din numărul trecut)

Din abisul roz-gălbui se înalțau niște sfere enorme aducînd cu baloanele de săpun dar colorate, verzi, albastre, roșii, în toate culorile curcubeului. Era o priveliște sublimă, absolut inexplicabilă. Sferele țîșneau din abis cu un vuleț grav, crescendo, luau viteză și dispăreau din cîmpul vizual. Aveau dimensiuni diferite, iar una din ele, deosebit de mare, trecu, legănat, foarte aproape.

Cîteva momente, cabina observatorului răsuna de un vuleț pătrunzător, insuportabil și nava se clătina puțin.

— Hei, cei din observator! — răzbătu din difuzor vocea lui Bikov — ce se întîmplă afară?

— F-fenomene — răspunse Iurkovski, plîcîndu-se spre microfon.

— Ce fel de fenomene? — continuă Bikov.

— Niște b-bășici — explică Iurkovski.

— Asta vād și eu — bombăni Bikov și tăcu.

— Asta nu mai poate fi hidrogen metallic — reluă Iurkovski, încetînd aproape să se bilbiie. Între timp, sferele dispăruseră.

— Iată și rezultatele — începu Danghe. Diametrele: cinci sute, nouă sute și trei mii trei sute de metri. Dacă, bineînțeles, nu se produce cumva vre-o deformare a perspectivei. Dar, ce-o fi fost oare?

Prin vidul roz mai trecură două sfere. Sunetul grav crescu și se stînsă imediat.

— M-mașina p-planetă l-lucrează — spuse Iurkovski. Noi însă ne vom afla niciodată ce se petrece acolo...

— Sint sfere umplute cu gaze — susținu Danghe. Dar, de fapt, ce fel de gaz o fi asta, cu densitatea benzinei?

Se întoarse. Pe pragul ușii acum deschise zăcea Mollard, cu tîmpla rezemată de capăt. Din cauza suprasarcinii pielea de pe față îi iurcasc spre bărbie. Fruntea-i era albă iar gîtul de-un roșu vișiniu.

— Asta-s eu, roști Mollard.

Se răsuci cu fața-n jos și pîni să se țîrască spre locul lui, lingă tubul de lan-

sare. Planetologii îl urmăriră în tăcere, apoi Danghe se sculă, luă două perne — una de la el și una de la Iurkovski — și-l ajută pe Mollard să se aranjeze comod.

— M-am plictisit — continuă într-un tîrziu Mollard. Nu mai pot sta singur. Vreau să vorbesc.

— Ne bucură e-ai venit — îl incredință cu sinceritate Danghe. Ne plictisim și noi și de-ai vorbim într-una.

— Cum e viața? — îl întrebă cu interes Iurkovski.

— Bună-ă — răspunse Mollard, zimbînd palid. Numai că scurtă.

Danghe se întinse și începu să privească și el plafonul. Scurtă — gîndi el — mult mai scurtă decît am vrea. După care, cu voce scăzută, înjură în lituaniană.

— Ce-ai spus? — întrebă Mollard.

— Ce să spună, înjură! — îi explică Iurkovski.

— Ei, hai să ne ocupăm acum și de observații — propuse Danghe. — N-ai vrea să privești prin periscop, Charles? E foarte interesant. Așa ceva n-a mai văzut nimeni, niciodată.

Se ridică și se plecă spre periscop. Deodată, Iurkovski îl văzu cum tresare și se apucă cu ambele mîini de cadru.

— Dumnezeuule, o navă cosmică! — rosti el.

În vidul roz atîrna suspendată o navă cosmică. Se zărea foarte clar, cu toate detaliile, pîrînd că staționează la vreo trei kilometri de „Tahmasib“. Era un planetocar de primă clasă, cu un reflector parabolic ca o fostă umflată de vinl, cu o gondolă sferică pentru echipaj, un compartiment în formă de disc pentru încărcătură și trei trabucuri-rachete de siguranță la capetele unor console lungi. Stătea incremenită vertical, pîrînd cenușie, ca pe un ecran alb-negru de cinematograf.

— Ce o mai fi și asta? — murmură Danghe. N-o fi cumva Petrușevski?

— U-u-uită-te la reflector — interveni Iurkovski.

Reflectorul navei cenușii era deteriorat la o margine.

— Se vede că nu le-a mers prea bine băieților — fu de părere Danghe.

— O-la-la! — exclamă deodată Mollard. Se mai vede una!

O a doua navă cosmică, absolut identică, staționa suspendată ceva mai departe și mai jos de prima.

— Și ăsteia i s-a spart reflectorul — observă Danghe.

— A-acum ș-știi! — exclamă deodată Iurkovski. Asta-i „Tahmasib“-ul nostru! Nu-i altceva d-decît un m-miraj!

Intr-adevăr, era un dublu miraj. Deodată, cîteva sfere multicolore țîșniră din adîncuri și „umbrela“ „Tahmasib“-ului se deformară și dispărură. Ceva mai spre dreapta, de data aceasta mai sus, apărură însă alte trei umbre.

— Priviți, încă un miraj! — spuse gînditor Danghe. De data aceasta însă nu mai e o navă...

Iurkovski privi prin periscop. „Imposibil, gîndi el. Așa ceva e imposibil!“ Sub „Tahmasib“ plutea încet virful unei stînci enorme cenușii, a cărei bază era afundată în ceața roză. Alături se înalța o altă stîncă golașă, brăzdată de crăpături verticale adînci, iar ceva mai încolo un șir întreg de piscuri abrupte. Tăcerea se preschimba deodată într-un haos de foșnete, troznete și vuiete infundate, amintind ecoul unor prăbușiri îndepărtate.

— A-acesta nu-i m-miraj, rosti Iurkovski. Aduce c-cu un s-sîmbure.

— Flocuri! — răspunse Danghe.

— Teacuri n-nu-i deloc im-p-possibil ca Jupiter să aibă un s-sîmbure interior.

— Gogoși, fleacuri, — susținu Danghe nerăbdător.

Sub „Tahmasib“, lanțul muntos se întindea la nesfîrșit.

— Uite ș-acolo! — exclamă Danghe.

Deasupra colților stîncoși se ivi o siluetă întunecoasă, informă, care crescu transformîndu-se într-un depozit de sfîrîmături găunoase de piatră neagră, după care dispăru din nou. Apoi, imediat, apărură în al doilea depozit, un al treilea, în timp ce în de-

Planetocarul fonic „Tahmasib“, condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amaltea pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foamete. În apropierea lui Jupiter planetocarul suferă o avarie și se confundă, treptat, în abisul de hidrogen al uriașei planete. Pînă la urmă cosmonauții reușesc să oprească căderea navei.

părtare, abia vizibilă, licărea ca o pată palidă o masă sferică cenușie. Creasta muntoasă se afunda treptat. Fără să părăsească periscopul, Iurkovski ridică microfonul.

— Bikov! — chemă el. Alexei!

— Aleoșa nu-i aci, Volodenka — răspunse gîfînd timonierul cu voce răgușită. E la mașină

— Mihail, p-plutim d-deasupra s-stîncilor, insistă Iurkovski.

— Deasupra căror stînci? se alarmă timonierul.

În depărtare se ivi o întindere uimitor de plană, parcă șlefuită — un platou imens, împrejmuț de un șir de coline joase, rotunde. Se ivi și dispăru în ceața roză.

— N-nu înțeleg n-năruim — mormăi Iurkovski.

— Stai că mă uit eu imediat — se oferi timonierul.

În ocularul periscopului defila o nouă regiune muntoasă. De data asta plutea sus, foarte sus, iar munții erau răsturnați cu virful în jos. Era o priveliște sălbatică, fantastică. La început, Iurkovski gîndi că și acesta-i un miraj. Și totuși, nu putea fi vorba de așa ceva. În sfîrșit, se dumiri și spuse:

— Nu, nu-i vorba de nici un simbure, Ioganici. E un cimitir.

Danghe nu pricepu.

— Asta-i cimitirul lumilor, preciză Iurkovski. Jupiter le-a înghițit.

Danghe tăcu un răstîmp, apoi murmură: — Ce de-a descoperiri... Înclul, radiația roză, cimitirul lumilor... Păcat! Ce păcat!

Sub „Tahmasib“, alături de „Tahmasib“ și unceori deasupra lui pluteau leni, purtate de curenții de hidrogen comprimat, fragmentele unor lumi încă necreate — munți, stînci, blocuri fantastic fisurate, nori cenușii transparenți de prof. Apoi planetocarul fu tirat în lături și în periscop nu se mai zări decît lumina roză, omogenă. După care, apărură niște pelicule unduitoare, care emiteau un fluierat subțire. Mai zăriră în ceață niște umbre ciudate care, în deplasarea lor, se agitău. Danghe susținu că umbrele au volum, în timp ce Iurkovski se străduia să demonstreze că Danghe aiurează.

În romînește de ION HOBANA

(va urma)